

DIRVA

Nr. 51

Gegužė-May 1, 1963

Cleveland, Ohio

Harrimanas ir Castro Maskvoje

VALSTYBĖS PASEKRETORIUS AVERELL HARRIMAN BUVO PASIŪSTAS Į MASKVĄ PRASYTI CHRUSČIOVO LAIKYTI SUSITARIMO DĖL LAOSO, NORS SOVIETŲ 'REKORDAS' ŠIOJE SRITYJE YRA SENIAI ŽINOMAS — JIE TIK TAM IR SUSITARIA, KAD APGAVUS. — TAS VIZITAS IR TRIUMFALINIS CASTRO SUTIKIMAS PABRĖŽIA VIENĄ IR TĄ PATI DALYKĄ — GLOBALINĮ DABARTINĖS POLITIKOS NEPASISEKIMĄ.

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

Pereitą savaitę pasaulinę spaudą apibėgo fotografija vaizduojanti Valstybės sekretorių W. Averell Harrimaną Maskvos aerodrome. Ten jį pasitiko ne vienas iš daugelio sovietų užsienio reikalų vice-ministerių, kaip to reikalautų Harrimano užimamas postas, net ir ne protokolo šefas, bet tik protokolo skyriaus valdininkas. Kodėl tokia nepagarba Harrimanui, kuris jau nuo Stalino laikų tiek daug padėjo sovietams? O gi todėl, kad Harrimanas šį kartą nuvyko prašyti Kremliaus paveikti Laoso komunistus laikyti 14-kos valstybių susitarimo dėl to krašto likimo. Kaip žinia, pagal tą po ilgų derybų pasiektą susitarimą Ženevoje sutarta Laosą pavesti valdyti 'troikiai' iš neutralių, komunistų ir dešiniųjų. Aišku, kad toks susitarimas buvo lygus to krašto išdavimui komunistams, tačiau Valstybės Departamentas tada aiškino, kad tai tik 'calculated risk'.

'Iškauliuotos rizikos' vaisių nereikėjo laukti nei metų. Neseniai komunistai išprovokavo porą incidentų, kurių pasekoje šiandien jie jau kontroliuoja beveik pusę viso Laoso, kai deryboms prasidėjus jie savo žinioje turėjo tik vieną aštuntadalį to krašto. Nors sutartis pasirodė esanti netinkanti, jos autorius Harrimanas vis tiek neseniai buvo pakeltas iš specialaus ambasadoriaus į pasekretoriaus rangą ir pasiųstas tais reikalais tartis į Londoną. Paryžių ir pagaliau Maskvą. Kartu JAV nutarė padomustruoti savo karinę galybę ne pačiam Laose, bet kaimyniniame Tailande, į kurį mariniai jautuvo pasiųsti prieš pasirašant tą nelaimingą 14-os susitarimą.

Savaime aišku, kad kariuoti Laose JAV labai nesinorėtų ir nebūtų daug prasmės, tačiau ant ra vertus Laoso užleidimas tik paskatino komunistų apetitus ir pakirto visos pietryčių Azijos moralę. Harrimanas, žinia, galėjo nurodyti Chrusčiovui, kad susitarimo dėl Laoso viešas nesilaikymas gali pakenkti būsimųjų susitarimų ateičiai, tačiau toks baidymas vargiai ar gali paveikti Chrusčiovą, kuris labai gerai žino, kad Sovietų Sąjunga iki šiol nesilaikė nė vieno tarptautinio

susitarimo ir nemano tuo verstis ateityje. Be to, Chrusčiovas visados gali pasiteisinti, kad vietiniai Laoso komunistai, kurie iš tikro yra ne vietiniai, bet importuoti iš šiaurinio Viet-Namo, jo neklauso. Todėl ir naujas Chrusčiovo - Harrimano susitarimas bus tokios pat vertės, kaip ir senesni. Jo bus laikomasi tik tol, kol tai sutiks su sovietų interesais, o jei Washingtone tikimasi pasinaudoti sovietų - kinų

nesutikimais, tai sunku įžūrėti, kodėl Chrusčiovas turėtų atkalbinti kinų komunistus nuo veržimosi į pietryčių Aziją, jei tai nukreipia kinų akis nuo kai kurių pustuščių teritorijų Sibire?

Ir dar vienas dalykas. Komunistai šiandien gal dar nebandytų daryti naujus ėjimus Laose, jei nebūtų jiems pasisekę Castro režimą išlaikyti Kuboje. Šiandien Castro Maskvoje sutinkamas kaip laimėtojas. Tai labai akivaizdus dabartinės administracijos globalinės politikos nepasisekimas: Castro triumfuoja, o Harrimanas prašo, gali vaizdžiai sakyti, išmaldos, nes ne amerikiečiai, bet Chrusčiovas turėtų pasiaiškinti dėl Laoso.

Akivaizdoje tų abiejų viešnųjų Maskvoje nelieka nieko kito, kaip sutikti su satirine respublikonų iškaba (sticker) ant automobilio langų: "Don't worry, they're still ninety miles away" -- kaip nekalkuliuosi, nuo Kubos dar vis tiek 90 mylių!

ŽINIOS IŠ VISO PASAULIO

* JAV ATSTOVŲ RŪMAI 288 balsais prieš 122 priėmė įstatymą, kuriuo patvirtinama vyriausybės multi-milijoninė programa medicinos mokyklų statybai. Programoje taip pat numatyta pasikolos už mažą nuosimti studentams studijuojantiems medicinos mokslus.

* JAV MOKSLININKAI, SUSIRINKĘ WASHINGTONE pasikeisti nuomonėmis ir informacijomis apie įvairiose mokslinėse srityse padarytą pažangą ir laimėjimus, vėžio ligos nustatymo priežastis dar aiškina kaip "aklo žmogaus graibstymąsi tamsiame kambaryje, ieškant juodos katės, kurios ten gali ir nebūti" (Dr. Albin Sabin).

* PAVIENĖS JAV ŠEIMOS PAJAMŲ VIDURKIS pašoko iki 7,140 dol. t.y. 200 dol. daugiau nei 1961 m.

Tarp 4,000 ir 5,000 dol. pajamų turi didžiausias šeimų skaičius, lyginant su 3,000 iki 4,000 dol. pajamomis 1957 m.

* DANIJĄ, NORVEGIJĄ IR ŠVEDIJĄ SUTARĖ SUDARYTI SPECIALIĄ jungtinę 3000 vyrų kariuomenės brigadą, paruoštą specialioms JTO uždavinims vykdyti.

* JAV VYRIAUSYBĖ YRA PASIRUOŠUSI EVAKUOTI savo piliečius iš Haiti respublikos, kurioje gresia sukilimas prieš prezidentą Duvalier.

Yra pavojaus, kad į suirutę įsivelti gali ir Dominikonų respublikos kariuomenė.

Haiti piliečiams dalinami revoliucionierių atsišaukimai ne daug tegelbsti, kadangi tik 11% gyventojų moka skaityti. Tačiau

visi sugeba išskaityti ženklus, kad kažkas tai darosi.

* NIKITOS CHRUSČIOVO PASTABA, kad jis nemano vadovauti Sov. Sąjungai ir komunistų partijai "visą laiką", pasaulio politikų diskutuojama, analizuojama, tiriama, lydinč įvairiems spėjimams dėl pėdinystės, politikos pasikeitimų ir t.t. Tačiau niekas neprasitarė, kad tuo pareiškimu Chrusčiovas, kaip mirtingas žmogus, patvirtino savaime aiškia tiesą.

Pasiruošimai ALTS-gos seimui

ALT S-gos East St. Louis skyrius atlieka paruošiamuosius darbus sąjungos suvažiavimui - seimui Statler-Hilton Hotel St. Louis mieste, Missouri. Visiems suvažiavimo pravedimo reikams aptarti skyriaus valdyba kviečia visuotiną skyriaus narių susirinkimą gegužės 11 d., 7 val. vakaro.

Dutch Girl (Fisher) svetainėje, Vesta Room patalpoje — 2100 West Main, Bellville, Illinois. Susirinkimas bus prarastas su užkandžiais (kiekvienas galės užsisakyti iš valgių kėpanorės), o taip pat bus ir šokių muzika — tad bus kaip ir pavasario vakaras, kuris kiekvienais metais įvykda vo gegužės mėnesį. Į šį susirinkimą vakarą yra kvie-

Lietuvos pasiuntinybės prie Šv. Sosto sekretorius St. Lozoraitis, jr., važinėdamas po JAV aplankė lietuvių kolonijas, stengdamasis iš arčiau susipažinti su lietuvių gyvenimo problemomis. Nuotraukoje St. Lozoraitis tarp Chicagos lietuvių visuomenininkų. Stovi iš kairės: dr. St. Biežis, St. Lozoraitis, jr., Lietuvos gen. konsulas dr. P. Daužvardis, bankininkas J. Kazanauskas ir dr. Jaromis.

V. Noreikos nuotrauka

AR GALIMA IDEOLOGINĖ KOEGZISTENCIJA TARP RYTŲ IR VAKARŲ? PASIKALBĖJIMAS SU S. LOZORAICIU, Jr.

S. Lozoraitis jr., Lietuvos pasiuntinybės prie Šv. Sosto sekretorius, ilgesnį laiką praleido JA Valstybės. Savo kelionės metu jis aplankė visą eilę miestų. Grįždamas į Italiją jis mielai sutiko atsakyti į kelis Dirvos redakcinės kolegijos narės E. Čekienės patiektus klausimus.

-- Koks buvo Jūsų kelionės tikslas?

-- Pamatyti JA Valstybės, jų gyvenimą, susipažinti su lietuvių organizacijų veikla, aplankyti visą eilę asmenų. Kelionės metu aplankiau kelis Universitetus, suėjau į kontaktą su kai kuriomis amerikiečių organizacijomis, su laikraščių redakcijomis.

-- Kokį įspūdį padarė lietuviškas jaunimas JAV-se?

-- Lietuviškąjį jaunimą skirčiau į dvi grupes. Visai jaunas, iki 15 m. amžiaus ir vyresniuosius. Jaunesnieji, man atrodo, lietuviškos atžvilgiu yra dideliu pavoju. Juos išgelbėti galės pirmoje vietoje tėvai. Vaikus išmokyti lietuviškai galima betkuriuose sąlygose. Tam reikia, aišku, tvirto pasiryžimo ir energijos. Geras lietuvių kalbos mokėjimas jokių būdu nepakenks vaikams gerai išmokyti ir anglų ir eilę kitų kalbų.

Vyresnio amžiaus jaunimas mane labai maloniai nustebino. Aš esu tikras, kad jisai pateisins visas į jį dedamas viltis. Šį jaunimą reikia kiek galima daugiau kviešti į atsakingą politinį ir visuomeninį darbą, sudarant tam reikalingas sąlygas.

-- Kokį įspūdį išsivežat apie Amerikos lietuvių?

-- Gyvenimo ir darbo sąlygos JAV-se nėra tokios lengvos, kaip kad gali atrodyti iš tolo žiūrint.

kolonijų lietuviai yra kviečiami nepraleisti geros progos susitikti su senais pažįstamais, užmegzti naujas pažintis ir retai pasitaikančią progą pabuvoti jaukiame baliuje, kur bus žmonių iš įvairių Amerikos vietovių: nuo Los Angeles iki New York imtinai. Br. T.

* Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos Valdyba buvo susirinkusi posėdžio, kuris įvyko balandžio 23 dieną. V. ir S. Abraitis bute, Richmond Hill, N. Y. ir aptarė eilę artėjančių Sąjungos Seimui pasiruošimo darbų, nustatė darbotvarkę, kuri bus artimiausiu laiku išsiuntinėta skyriams ir paskelbta spaudoj. Kartu su Seimo programa bus išsiuntinėta ir įstatų pakeitimo projektas.

Sąjungos pirmininkas Vytautas Abraitis supažindino su įvairiais gautais raštais, liečiančiais Sąjungą iš skyrių, iš kitų organizacijų ir JAV pareigūnų.

Antanas Senikas painformavo apie A. Smetonos monografijos spausdinimo baiginius darbus.

Povilas Ališauskas pranešė, kiek yra monografijos rėmėjų, garbės prenumeratorių ir prenumeratorių, o taip pat apibūdino ir bendrą išdą stovį.

Dr. Bronius Nemickas išskėlė eilę Sąjungą liečiančių klausimų sąryšį su bendrinėmis organizacijomis.

Iki Seimo numatyta sukviešti dar vieną valdybos posėdį.

Vertinant, todėl, Amerikos lietuvių atliekamą darbą, tas sąlygas reikia turėti galvoj. Kiekviena valanda, pašvenčiama organizaciniam ar kultūriniam darbui, yra auka. Imant procentualiai veikiančiuosius įvairiose srityse, aš manau, kad retai kada vienos kurios tautybės grupė yra davusi tiek daug energijos ir laiko savo krašto reikalams, kaip lietuviai.

-- Koks yra dabartinis Lietuvos pasiuntinybės prie Šv. Sosto statusas?

-- Lietuvos pasiuntinybė prie Šv. Sosto yra šiuo metu pilnai pripažinta ir gali veikti be jokių suvaržymų. Pasikeitė tikrai jos šefo, min. S. Girdvainio, statusas. Iki 1958 m. jis buvo akredituotas kaip Lietuvos Nepaprastasis Pasiuntinys ir Igaliojotas Ministras. Nuo 1948 m. žiemos šventasis Sostas pripažįsta p. Girdvainį kaip "Gerant les Affaires" (apytikris vertimas: reikalingas vedėjas), turintį asmeninį Igaliojimo Ministerio titulą.

-- Ar yra galimas mūsų pasiuntinybės statuso pasikeitimas?

-- Politikoje viskas yra galima, Man atrodo, kad mes turime budriai saugoti, kad padėtis nepablogėtų. Turime taip pat pasinaudoti kiekviena gera proga padėčiai mažiau ar daugiau pataisyti.

-- Kokie yra pasiuntinybės svarbiausi uždaviniai?

-- Pasiuntinybė teikia Lietuvos piliečiams konsulinę aptarnavimą, seka ir informuoja vietinę spaudą, bendradarbiauja su italų kultūrinėmis įstaigomis, palaiko ryšius su kitų valstybių diplomatinėmis misijomis. Svarbiausias jos uždavinys tačiau yra informuoti šventąjį Sostą ir rūpintis Lietuvos valstybinių bei tautinių interesų gynimu.

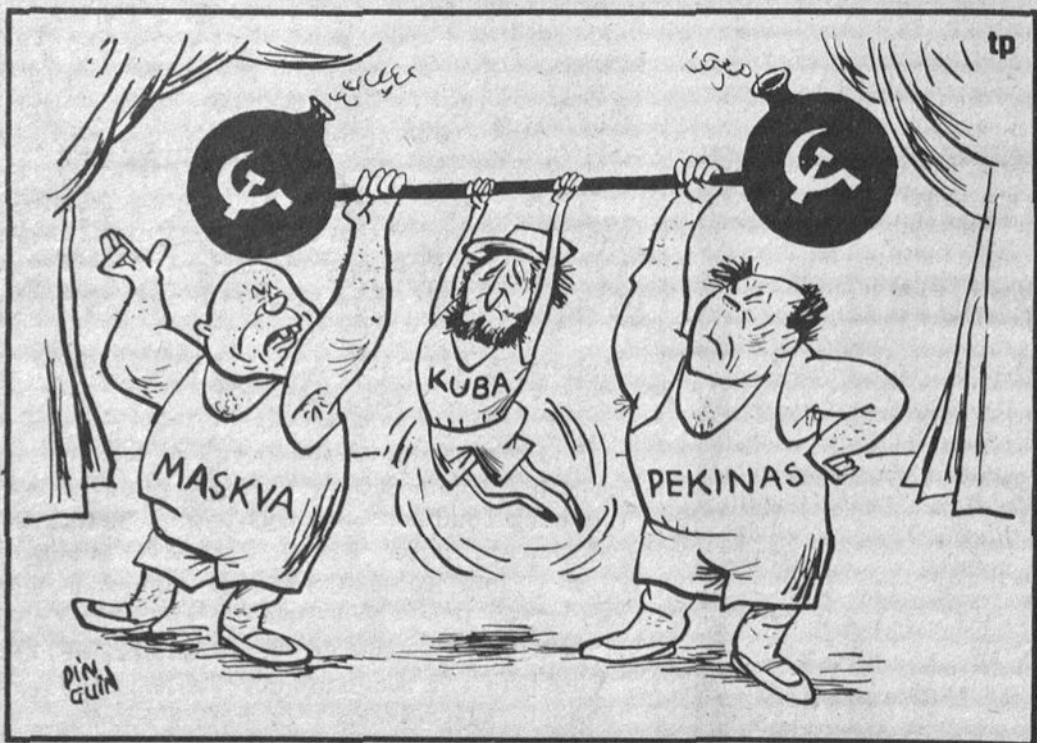
-- Ką Tamsta gali atsakyti į Naujienų priekaištus, esą tie interesai nėra gerai ginami?

-- Naujienų priekaištai nėra rimti. Šis laikraštis 1958 m. pasiuntinybės prie Šv. Sosto krizės metu arba tada, kada Brazilijos vyriausybė gniaužė mūsų pasiuntinybę Rio de Janeiro, turėjo gerą progą parodyti, kaip turi būti ginami Lietuvos interesai. Deja, laikraštis tos progos neišnaudojo ir mūsų visuomenės gražios akcijos neparėmė.

Kalbant apie pasiuntinybės prie Šv. Sosto darbą, reikia pažymėti, kad ne viskas yra šiandien pasiekama, kas mūsų manymu būtų naudinga Lietuvai. Tas dar nereiškia, kad dėlto yra atsisakoma nuo tam tikrų tikslų ir pasitenkinama esama padėtimi. Naujienoms bus irgi sunkiai suprastama, kad santykiuose su kitomis valstybėmis mandagumas tikrai nėra žalingas.

Šiaip, man atrodo, kad objektyvios kritikos ir sugestijos yra naudingos.

(Nukelta į 2 psl.)

Trečioji jėga...

PENKIOS DIENOS, NULĖMUSIOS II PASAULINĮ KARĄ (14)

DIENA, KADA JAPONIJA PRALAIMĖJO KARĄ...

Birželio 4 rytą japonų lėktuvai pastebėjo artėjančius amerikiečių laivus. Tai buvo pirmieji amerikiečių laivai Midway apylinkėse. 8 val. ryto adm. Naguno gavo smulkų raportą apie amerikiečių laivyną. Jis susideda iš penkių kreiserių ir penkių naikintuvų. Tai buvo mažas laivynas ir nebuvo prieštasties nerimauti. Tačiau adm. Yamaguchi, kuris vadovavo antrai lėktuvnešių divizijai, susidedančiai iš Hiryu ir Soryu, bandė įsikšti su patarimu. Optiniu būdu jis perdavė pranešimą: "Rekomenduoju tuoju pat pulti prieš laivus".

Adm. Naguno dar delsė su sprendimu. Lėktuvai buvo pradėję grįžti iš Midway bombardavimo. Kai kurie jau be jėgų, vos vos turį benzino nusileisti, kiti ruko nuo gautų žaizdų.

Tuo metu adm. Naguno gavo naują pranešimą iš hidroplano Tone:

"Priešo laivynas yra lydimas lėktuvnešio".

Naguno sukando lūpas. Jei jis tai būtų žinojęs, tai ne į Midway būtų smogęs. O dabar negi su puse lėktuvų, kurie dar yra ore, o kiti po dieni, galima stoti naujon kovon?

Bet adm. Naguno dar ne viską žino. Prieš jį yra ne vienas amerikiečių lėktuvnešis, bet trys: Enterprise, Hornet ir Yorktown.

Kaip jie čia atsirado? Prieš

penkiolika dienų jie dar buvo Pacifiko pietuose. Hornet ir Enterprise atvyko į Koralų jūrą pervėlai, kad galėtų dalyvauti mūšyje. Yorktown gavo sunkią žaizdą. Viena 800 svarų bomba pralaužė net ketvirtąjį dėtį, užmušdama 66 žmones ir sukeldama gaisrą, kuris apnaikino laivo įrengimus. Sužinojęs apie japonų ekspediciją prieš Midway, adm. Nimitz atšaukė Pearl Harbor abu sveikus ir sužeistą lėktuvnešius, tikėdamasis, kad jų prireiks, suvedant sąskaitas su priešais.

Laivyno jėgos, kurias jis turėjo, buvo ribotos ir išblaškytos. Po Pearl Harbor katastrofos keli išgelbėti kreiseriai buvo sugrupuoti San Franciske. Lėktuvnešis Saratoga dar buvo remontuojamas San Diego doko. Aleutų salos irgi buvo pavojuje. Adm. Nimitz negalėjo palikti adm. Theobald su dviem sunkiais ir trimis lengvais kreiseriais. Tad Midway gynybai liko Task Force Nr. 17 iš dviejų kreiserių ir šešių naikintuvų ir Task Force Nr. 16 iš penkių sunkiųjų kreiserių ir pusiau sudaužyto Yorktown. Japonų žvalgyba neapsigavo tvirtindama, kad adm. Nimitz jėgos silpnesnės už Yamamoto. Bet apsigavo silpnumo laipsnyje, kuris buvo didesnis negu tikėjo.

Yorktown sužalojimus pataisy-

ti reikėjo trijų mėnesių. Bet Nimitz kreipėsi į doko darbininkų patriotizmą, prašydamas kuo greičiau laivą atremontuoti. Du tūkstančiai darbininkų ėmėsi darbo ir Yorktown po dviejų dienų, vietoj trijų mėnesių, apėjo doka, kitą dieną išplaukdamas iš Oahu prisijungti prie Enterprise ir Hornet už 300 mylių šiaurės rytuose nuo Midway.

Pats Nimitz pasiliko Pearl

Harbore būti Pacifiko koordinatoriumi, o Midway mūšio vadovavimą pavedė seniausiam admiralui Fletcheriui, kuris savo štabą buvo įsitaisęs Yorktowne.

8 val. 30 m. iš Yorktown pradėjo kilti naikintuvai ir bombonešiai, kurių tikslas buvo surasti japonų laivus ir paskandinti. Uždaviny buvo nelengvas. Pacifikas didelis, laivai plaukia greitai ir lėktuvai neturėjo radaro. Lėktuvų eskadrilė, pakilusi iš Hornet, ten kur tikėjosi rasti japonus, prieš save rado tik tuščią vandenyną. Adm. Naguno pakeitė kryptį, atitoldamas nuo Midway. Dešimt amerikiečių naikintuvų, pritrūkę benzino, visi iki vieno nuskendo jūroje. Bet trečioji grupė torpedininkų, skrisdami labiau į šiaurės vakarus, surado priešą ir puolė jo lėktuvnešius Kaga ir Akagi.

Adm. Naguno dabar žinojo kad priešais jį yra ne vienas, o mažiausiai du amerikiečių lėktuvnešiai. Jis davė įsakymą iškilti į orą naujiems naikintuvams Zero, kurie puolė kaip velniai amerikiečius. Bet niekas negalėjo sulaukyti amerikiečių ir tiprus smūgis sukrėtė japonų lėktuvnešį Akagi. Ugnis pasirodė visur, municijos sandėliai pradeda sproginėti. Žmonės degė gyvi, negalėdami pasiekti dėnio. Stiprus dūmų pakilo ir iš Soryu ir Kaga. Trys japonų lėktuvnešiai iš karto buvo paliesti ir užteko trijų minučių, kad iš pergales pereiti į pralaimėjimą.

Adm. Kusaka savo vėliavą perkėlė ant kreiserio Nagara.

Kaga ir Soryu nuskendo po pietų, o Akagi dar išsilaikė visą naktį ir kitą rytą pačių japonų buvo nuskandintas.

Ar Midway mūšis baigtas? Dar liko lėktuvnešis Hiryu ir du lėktuvnešiai, kurie buvo pasiūti Aleutų salas, bet kuriuos dabar adm. Yamamoto greitai atšaukė. Laimė, kuri pradžioj šypsojosi japonams, dabar nuo jų nusi-

suko. Nors būtų užtekę naujo puolimo, kad Midway būtų paimtas.

Yamaguchi nelaukė įsakymo, kad iš Hiryu pasiuntus lėktuvus prieš vienintelį amerikiečių lėktuvnešį Yorktown, kurio vietą tiksliai žinojo. 18 bombonešių, lydimi 12 naikintuvų surado Yorktowną ir susprogdino. Kaip Agaki, Yorktown evakuotas dar ilgas valandas pluduriavo, kol pačių amerikiečių torpedos buvo nuskandintas.

Bet amerikiečiai nepasidavė. Vakare Hiryu paliestas iš lėto nuskendo, o su juo ir adm. Yamaguchi.

Midway mūšis pasibaigė.

Adm. Yamamoto dar turėjo užtenkamai laivų naujam smūgiui, bet jis atsisakė stoti mūšiu. Birželio 5 d. rytą jis davė įsakymą nutraukti Midway operaciją ir grįžti į bazes. Nuo to momento japonai niekad nebeperėmė iniciatyvos į savo rankas iki atominės bombos numetimo ant Hiroshimos...

Toliau seka: DIENA, KADA HITLERIS MIRĖ...

CHICAGOS PARENGIMŲ KALENDORIUS

GEGUŽĖS 4 D. 7:30 val. vak. II Tautinių Šokių šventei paremti ir Motinos Dienai paminėti koncertas - banketas ruošiamas Cicero Lietuvių Bendruomenės parapijos salėje.

GEGUŽĖS 4-5 D. Jaunimo Centre Marijampolės Rygiškių Jono gimnazijos šimtmečio sukakties minėjimas.

GEGUŽĖS 5 D. Šv. Kazimiero Seselių Rėmėjų Seimas vienuolyno salėje.

GEGUŽĖS 5 D. 3:30 val. p.p. Šv. Panelės Marijos Gimimo Parapijos choro religinių kūrinių koncertas Marquette Parko parapijos bažnyčioje.

GEGUŽĖS 11 D. Martyno Mažvydo 400 metų sukakties minėjimas Jaunimo Centre. Ruošia Pedagoginis Lituanistikos Institutas.

GEGUŽĖS 18 D. 2 val. p.p. Lietuvių Fondo narių metinis susirinkimas ir vakare pobūvis Jaunimo Centre.

GEGUŽĖS 18 D. 8 val. vakare Chicago Lietuvių Operos balius Keymen's Club salėje, 4721 W. Madison.

GEGUŽĖS 19 D. Bridgeporto Lietuvių Jaunimo Tautinio Ansamblio 10 metų jubiliejus pasirodymas šv. Jurgio parapijos salėje.

GEGUŽĖS 19 D. 12 val. p.p. Marijos Nekalto Prasidėjimo seselių seimas Jaunimo Centre.

GEGUŽĖS 19 d. 3 val. p.p. Toronto Varpo choro koncertas ruošiamas LB Kultūros Fondo Marijos Aukšt. Mokyklos salėje.

GEGUŽĖS 19 D. Alvūdo ruošiamas piknikas vaikams Forest Preserve Nr 4 (prie Kean Ave.)

GEGUŽĖS 25-26 D. Filatelistų Draugijos "Lietuva" ruošiamas Filatelijos paroda Dariaus-Girėno 30 metų žuvimo sukakties paminėjimui Jaunimo Centre.

GEGUŽĖS 26 D. Lituanistinių mokyklų ir vaikų ansamblių pavasario šventė Bučio darže, Willow Springs, Ill.

GEGUŽĖS 31 d. 8 val. vakare Šviesos-Santaros Kolegijos Chicago skyriaus susirinkimas K.

St. Lozoraitis, jr., tarp Los Angeles lietuvių. Stovi iš kairės: B. Brazdžionis, St. Lozoraitis, jr., Alg. Gustaitis ir Ant. Skirius.

AR GALIMA KOEGZISTENCIJA...

(Atkelta iš 1 psl.)

-- Ką Tamsta gali pasakyti apie Adžubejaus vizitą Šv. Tėvui?

-- Vakarų pasaulyje yra dvi srovės, kurių tikslai yra tie patys, o metodai, priemonės, tiems tikslams pasiekti, skiriasi. Vieni galvoja, kad atsižvelgiant į šio meto sovietų vidinę evoliucinę stadiją, reikia jiems parodyti tam tikros geros valios ir tuo būdu gauti kiek geresnes sąlygas už geležinės sienos gyvenantiems katalikams. Kiti, remdamiesi praities patyrimu, mano, kad santykiuose su sovietais reikia laikytis kietumo, tuo būdu stiprinant vakarų pasaulio bei okupuotų kraštų psichologinę rezistenciją. Aš pats priklausau antrajai grupei.

-- Ar, Tamstos manymu, vakarų ir rytų ideologinė koegzistencija yra galima?

-- Į šį klausimą norėčiau atsakyti pasiremdamas tuo, ką neseniai rašė vienas sovietų laikraštis (Za Rubežom), ir būtent: ideologinė koegzistencija reikėtų socialistinių kraštų ir visų darbo žmonių nusiginklavimą ir kapituliaciją toms jėgoms, kurios daugelį kartų stūmė visą žmonių karo pražūtį.

Apverskime šį sakinį ir gausime labai gerą receptą visiems vakarams ir mums patiems.

-- Kokie Tamstos įspūdžiai apie JAV politiką pavertę kraštų atžvilgiu?

-- Man susidarė įspūdis, kad JAV palaipsniui eina prie rytų Europoje susidariusios padėties pripažinimo, tikėdamas, kad šioji skaudi problema bus kada nors išrišta istorinės sovietų sistemos evoliucijos. Pasaulis liko padalintas į du blokus, už kuriuos kalba ir jaučiasi atsakingos dvi galingiausios pajėgos: JAV ir Sovietų Sąjunga. Susidarė paradoksalinė padėtis -- lyg kažkoks interesų bendrumas tarp tų dviejų valstybių, bent kiek tas liečia visuotinos taikos išlikimą. Projektuojamoji telefonolinija tarp Washingtono ir Maskvos yra šios padėties simboliu. Aš bijau, kad šitokių būdu JAV pakirs visų kūrų laisvą ir ypatingai pavertę tautų pasitikėjimą. Nereikia taip pat užmiršti, kad sovietinis blokas nėra atsisakęs nuo komunistinės propagandos laisvame pasaulyje ir pasinaudoja kiekviena proga veržtis pirmyn. Tuo tarpu JAV yra praktiškai garantavusios sovietų užimtų pozicijų neliečiamybę ir sumažinusios savo propagandinį balsą pavergtiems kraštams iki minimumo.

Nereikia taip pat užmiršti, kad kiekvienas sovietinis laimėjimas vidaus ar užsienio politikos srityje stabdo evoliuciją, į kurią vakarų pasaulis deda tiek daug vilčių.

-- Šioje padėtyje, kokie galėtų būti mūsų svarbiausi uždaviniai?

-- Šioje padėtyje yra reikalinga, kad lietuviškoji visuomenė būtų pasiruošusi stipriai, masiniai akcijai, kuri galėtų apginti mūsų krašto interesus. Man atrodo, kad reikėtų būtinai dar labiau stiprinti bendradarbiavimą su kitų tautų grupėmis Amerikoje, ir jei galima, kartu su jomis, sudaryti pozicijas demokratų ir respublikonų partijose.

Lietuviškos veiklos ribose šiandien būtų nepaprastai svarbu išgauti Radio Free Europe lietuviškas transliacijas ir dėti pastangas sudaryti krašto padėties sekimo biurą, kuris metodin-gai analizuotų pavergtos Lietuvos gyvenimą. Šis darbas būtų labai naudingas ne tik tai propagandai užsienyje, bet dar labiau mums patiems.

Dirkio svetainėje. Programoje inž. Viktoro Bilaišo paskaita apie inžineriją.

BIRŽELIO 2 D. Adv. Antano Olio panekių metų mirties sukakties minėjimas Jaunimo Centre. Ruošia ALTS Chicago skyrius.

BIRŽELIO 15-16 D. D. Šviesos-Santaros Kolegijos Chicago skyriaus išvyka "Gintaro" vasarvietėje, Union Pier, Mich.

BIRŽELIO 16 D. BALFo piknikas Bučio darže, Willow Springs III.

BIRŽELIO 19 D. -- Tarptautinės Prekybos Parodos atidarymas. Lietuvos skyrių organizuoja Akademinis Skautų Sąjūdis.

HOTEL NIDA CORP.

SEVENTH & PARK AVENUES ASBURY PARK, N. J. Prospect 4-7788

Ivairiais metų laikotarpiais malonu visad atsilankyti gražiąjame Asbury Parke prie Atlanto ir pailsėti apskritus metus veikiančiame viešbutyje "Nida" 7-tos ir Park Ave. kampe. Tel. PR 4-7788. Švarūs kambariai, pigūs ir skanus maistas.

Prie viešbučio veikia restoranas ir baras. Viešbučio salė išnuomojama įvairiems pobūviams. Patogus susisiektis traukiniu ir autobusu.

Savininkai P. C. Mačiuliai.

PETKUS
LAIDOJIMO ISTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9

TRYŠ MODERNIOS KOPLYČIOS

MOKAME

4 1/2 %

metinį dividendą už visas taupymo sąskaitas.

MUTUAL FEDERAL BENDROVĖS REKORDAS...

- Įsteigta Chicagoje 1905 metais.
- Nuo 1905 metų pergyvenom karus, ekonomines depresijas, panikas ir krizes, tačiau visiems savo taupytojams išmokėjom kiekvieną sutaupytą dolerį.
- Jūsų pinigus galima perkelti iš kitur, jei atnešite savo banko knygutę.
- Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokame visas pašto persiuntimo išlaidas.

MUTUAL FEDERAL SAVINGS and Loan Association

Chartered and Supervised by the United States Government
2202 W. CERMAK ROAD • CHICAGO 8, ILLINOIS
Phone: Virginia 7-7747 John J. Kazanaukas, Pres.

VIEŠĖDAMI CHICAGOJE PIRKITE NAUJOJE MODERNOJE

PARAMA- MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĖJE

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. Janušaitis ir J. Mažeika

ČIA GERIMUS PIRKSITE TIKRAI PIGIAI! TIK KELETAS PAVYZDŽIŲ

BARNETT PRANC. KONJAKAS	5th \$4.98	COCKTAILS MANHATTAN OR	
GERMAN BRENDY	5th \$3.98	MARTINI kvorta	\$2.98
CANADIAN WHISKEY	5th \$3.98	LIEBFRAUMILCH vokiškas vynas	5th \$0.89
VODKA pilna kvorta	\$3.59	NAPOLEON FRENCH BRANDY	5th \$3.35
KRON BRANNVIN		RICCADONNA ITAL. VERMOUTH 30 onz.	\$1.15
AQUAVIT (švediška)	5th \$3.98	BORDEAUX pranc. vynas	5th \$0.98

DIRVA

★★★
THE FIELD

The Lithuanian Newspaper Established 1915
6907 Superior Avenue, Cleveland 3, Ohio. Telephone: 431-6344
Second-Class Postage paid at Cleveland, Ohio.

Published every Mon., Wed., and Fri. except in case of
Holidays by American Lithuanian Press Radio Ass'n
VILTIS, Inc. (Non-profit).

Subscription per year \$11.00. Single copy 10 cents.

Editor-in-chief Jonas Čiuberkis.

Redaguojas:

Jonas Čiuberkis, Vytautas Gedgaudas ir Jonas P. Palukaitis.

Redakcinė kolegija: P. Bastys, E. Čekienė, A. Laikunas,
R. Mieželis, V. Rastenis ir St. Santvaras.

Prenumerata metams \$11.00, pusei metų \$6.00. Dirva išeina:
pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais,
išskyrus šventes.

PLAČIAUSIAI APIMTAS BARAS

Kviesdamas spaudą plačiau ir dažniau pasisakyti apie laisvės kovos reikalus ir nesibijoti kritikos, Vlikas apie savo veiklą toje srityje tarp ko kita štai ką sako:

"Informaciniame darbo bare esame apėmę plačiausią barą. Reikia savo propagandinį darbą tobulinti ir Eltos biuletenius pritaikyti užsienio spaudos ir žinių agentūrų reikalavimams. Svarbu, kad jie ne tik parodytų tikrovę Lietuvoje, bet ir savo forma, stiliumi ir kalba skaitytojus patrauktų ir padarytų Lietuvą jiems artimesnę, įdomesnę. Eltos biuletenių redaktorių talentas juose turėtų laisvai pasireikšti visu savo įmantrumu ir kūrybine galia".

Informacija yra tarp svarbiausių ir reikalingiausių nepriklausomybės veiklos uždavinių. Ir visuomenėje, kuri yra kviečiama nepriklausomybę veiklą remti ir vis dar gana uoliai remia, šis uždavinys yra populiariausias, labiausiai suprantamas. Todėl, kai Vlikas pareiškia šioje srityje esant užėmus plačiausią barą, visuomenė tokia žinia turėtų būti patenkinta. Ir yra, jei pareiškimą priima nekritiškai. Ypač, kad pareiškimas mažiausia dviem atžvilgiais visiškai teisingas. Viena, informacinis darbas užima plačiausią barą paties Vilko darbe, palyginti su kitais jo veiklos barais. Antra, šioje srityje jo užimtas baras yra platesnis ir už kitų nepriklausomybės veiklos židinių "ariamus - akėjimus" barelius. Dėl to net dažnai apgailestaujama, kuriems galams tie kitų kapstymaisi toje pačioje srityje reikalingi: juk tai tik nereikalingas lygiagretumas, nereikalingas lėšų ir pajėgų skaldymas, vienas iš nevienybės sukeliųjų nuostolių...

Bet iš to, ką Vlikas čia pat toliau pasisako, jau kyšo patvirtinimas seniai žinomo dalyko. Būtent, kad Eltos biuleteniai (kuriais tas informacijos baras ir apimtas) dar tebėra reikalingi pritaikyti užsienio spaudos ir žinių agentūrų reikalavimams. Nes ligi šiol jie dar nėra pritaikinti.

Kad tikrai nėra, lengva įsitikinti juos vien iš tolo pamačius, nereikia nei skaityti. Jie leidžiami maždaug kartą per mėnesį, padauginti iš mašinėle rašytų formų, po 20 su viršum puslapių kiekvienas. Kas tai yra, žiūrint modernaus laikraščio ar žinių agentūros redakcijos akimis? Niekas kita, kaip tik informacijos -- svarbios ar nesvarbios, talentingai ar nemokėsiškai pateiktos, tai neturi reikšmės -- mėnesiniai archyvai. O iš archyvų nei svarbesni laikraščiai, nei žinių agentūros informacijos neima. Juos domina tik šviežios žinios. Taigi, biuleteniai, tei leidžiami kas mėnuo 20-30 puslapių pluoštais yra iš anksto pasmerkti, geriausiu atveju -- į tamsų archyvą, kurio turinį redakcijose žmonės neranda laiko domėtis, o dažniausia -- tiesiai į atmatų dėžes.

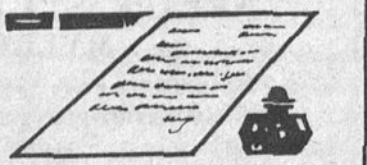
Pritaikyti biuletenius laikraščių bei agentūrų reikalavimams reiškia -- iš pagrindų pakeisti jų pavidalą ir leidimo būdą. Tiksliau kalbant, -- iš viso atsiskirti nuo biuletenių leidimo, ir "eiti pro kitas duris", kadangi svarbesnieji laikraščiai bei agentūros net telegrafu perduotų pranešimų nelabai yra linkę naudoti, jei tai ne jų pačių korespondento patikrinta ir perduota, ypač, jei jie turi pagrindo manyti, kad tas pats pranešimas yra duotas ir į kitas vietas.

Turint tai galvoje, yra aišku, kad prisitaikyti prie svetimosios svarbiosios spaudos reikalavimų yra labai sudėtingas ir itin išlaikantis dalykas. Galima suprasti reikalą prisitaikyti, bet tai nereikšmia, kad yra ir pajėgumo prisitaikyti. Ir Vlikas, kaip ir daugelis kitų, per keliolika metų patyrimo turbūt seniai žino, ką reiktų padaryti, kad būtų prisitaikyta prie tokių reikalavimų ir kad iš to būtų laukiamų pasekmių.

Neteisinga būtų Vlikui priekaištauti, kodėl jis tą žinodamas, ligi šiol taip nepadara. Turbūt, nebuvo reikiama pajėgumo, nei finansinio, nei kitokio. Bet tai ne Vilko ar kieno kito kaltė, o visų mūsų tokia nedalia. Priekaištas yra tik štai koks: netikslinga apgaudinėti save ir sudarinėti klaidingą įspūdį visuomenėje, kad nuo "plačiausiai apimto informacijos baro" ir derlius platus nuimamas, kai iš tikrųjų derlius imamas tik atšipusiais pjautuvais, kuriais vos kur ne kur koks nežymus plataus baro lopelis teįkertamas.

Biuleteniams keliomis kalbomis redaguoti, spausdinti, siuntinėti -- irgi išeina nemaža pinigų. O jeigu biuletenių poveikis yra tik iliuzija, jeigu tai yra daugiausia tik mūsų pačių ar kokių kitų nereikšmingų archyvų ir dažniausiai tik šiukšlių dėžių sugadintu popierium papildymas, tai koks čia geras ir reikalingas darbas? Pozityvus sprendimas būtų -- nepritaikytas priemones sustabdyti ir vietoj to kaupti lėšas ir pastangas pritaikytoms sukurti. (vr)

SKAITYTOJŲ LAIŠKAI

DĖL PINIGŲ SIUNTIMO Į LENKIJĄ

Neseniai Dirvoje buvo paskelbtas Balfo pranešimas, kuriame tarp ko kita buvo teigiama, kad pinigų siųsti į Sovietiją ir į Lenkiją neapsimoka, nuostolinga. Kiek tai liečia Lenkiją, toji informacija yra pasenusi.

Jau seniai Lenkijos Taupomųjų Kasų (PKO) atstovybė New Yorke priima "siuntinius" gryna pinigais tuo būdu, kad gavėjas už čia įmokėtą dolerių sumą Lenkijoje iš tam tikrų sandėlių gali pasirinktinai pirkti daug palankesnes kainomis, negu viešose parduotuvėse. Mat, tokie atveju prekės parduodamos eksporto kainomis ir doleriai skaičiuojami specialiu, daug ge-

resniu kursu, negu oficialusis. Taip į Lenkiją galima "nusiųsti" naujų (nevarotų) prekių be maito ir palankiomis kainomis. Nevarotos gėrybės į Lenkiją siųsti tikrai neapsimoka, kadangi gavėjui tenka mokėti aukštas maitas. Ir vartotoms gėrybėms (drabužiams) yra gana aukštas maitas, tačiau jeigu siuntinys sukomplektuojamas neperžengiant nustatytų kiekių, maitas pakenčiamas.

Prieš keletą mėnesių yra įvestas svarbus palengvinimas ir pinigams persiųsti. Yra net du būdai pinigams siųsti. Galima siųsti nurodant, kad gavėjui būtų iš-

Marijampolės Rygiškių Jono gimnazijos šimtmečiui minėti Chicagoje komitetas. Sėdi iš kairės: pirm. J. Vaičiūnas, V. Lapšienė, kun. J. Vaišnyš, S.J. Stovi: T. Bukaveckas, V. Sirutis, Z. Samuolis, V. Paulionis, J. Dėdinas ir A. Paliulis.

Garsioji Gimnazija

MARIJAMPOLĖS GIMNAZIJOS ŠIMTO METŲ SUKAKTIES ŠVENTEI

St. Barzdukas

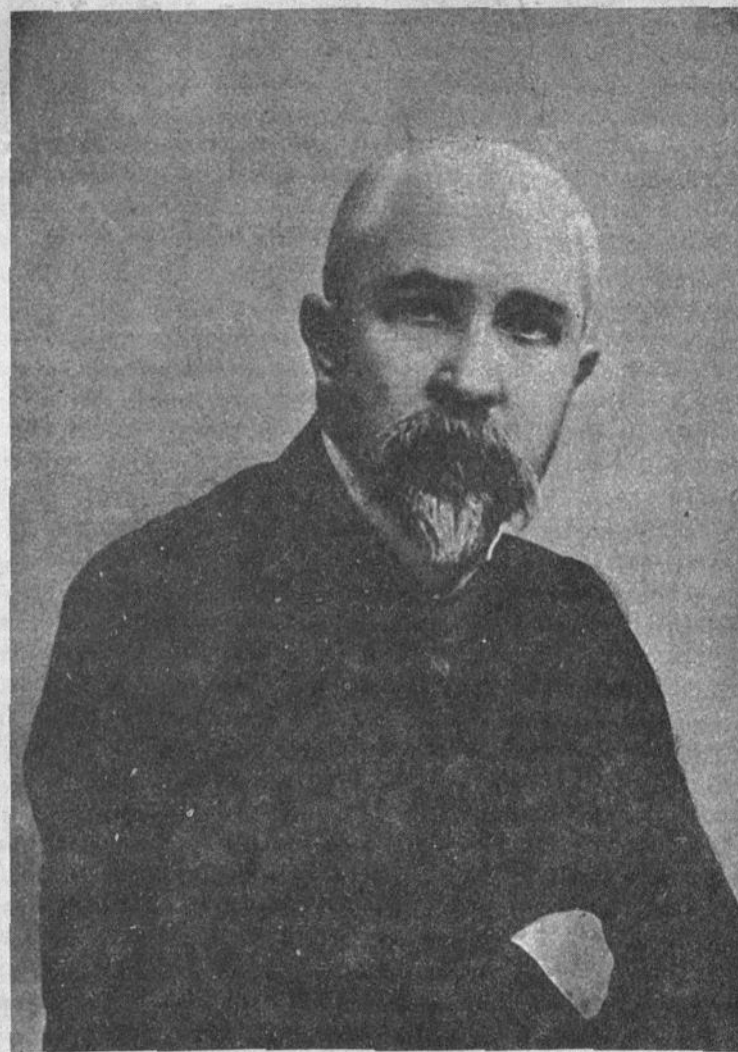
tauta nebūtų galėjusi būti rokia, kokia šiandien yra -- susipratusi, sąmoninga, savarankiškai gyvenimui subrendusi.

Todėl kalbėti apie Marijampolės gimnazijos šimtmetį iš tikrųjų reiškia kalbėti apie naujųjų laikų Lietuvą, kuri negalima be Kriaučiūno, Basanavičiaus, Kudirkos, Jablonskio -- Rygiškių Jono, gen. Bulotos, dr. Griniaus, Kriščiukaičio - Aišbės, Leono, Mašiot, Tomo Žilinsko, Vaičiūčio, arkivysk. Matulaičio - Matulevičiaus, vysk. Bučio, dr. ir vysk. Staugaičių, M. Gustaičio, Mykolaičio - Putino, M. Sidera-

vičiaus, A. Miluko, K. Urbonavičiaus ir daugybės kitų. Tai galėtų būti ilga kalba, kokia įdomi, kokia įvairi ir mokanti naujosios Lietuvos istorija. Ši istorija iš dalies jau parašyta, ją išbaigs dabarties ir ateities mūsų istorikai. O šios kelios pastabos tebūna pagarbos puokštės Marijampolės gimnazijos sukakties iškilnių vainikui.

JIEMS NEREIKĖJO ATSIVERSTI

Marijampolės gimnazija iš pradžių buvo skiriama lietuvių tautai lenkinti, vėliau -- rusinti. Joje buvo draudžiama lietuviškai žodį ištarti. Lietuviškai prakalbėjusiam mokiniui buvo kabinama ant kaklo lenta, vadinamoji mete-

J. Jablonskis - Rygiškių Jonas, žymiausias lietuvių kalbos žinovas, kurio vardu buvo pavadinta Marijampolės valstybinė gimnazija.

linga, toks mokdys buvo baudžiamas rykštėmis ir kitaip. Vėliau politiniais tikslais (lietuviams atgręsti nuo lenkų) buvo įvestos lietuvių kalbos pamokos, bet tai buvo vargingas mokslas: nepriimamas, be vadovėlių, po kitų pamokų. Mokytojas kai ką lietuviškai paskaitydavo, vieną kitą žodį paaiškindavo. Buvo maža, bet kartu ir daug -- mokytojui buvo proga kalbėti apie tautą, jos literatūrą ir kultūrą. Tad lietuviybė pamažu, nors nedrąsiai, plito. Tokios įtakos darė lietuviai gimtosios kalbos mokytojai Petras Arminas, Juozas Jasulaitis, Vincas Staniškis, ypačiai Petras Kriaučiūnas. Gimnazijoje rados tautiška susipratusių mokinių. Jonas Mačys pvz. 1884 m. pradžioje slapta leido lietuvišką ranka rašytą laikraštį, Jonas Basanavičius rinko žinias iš savo apylinkės praeities, užrašinėjo tautosaką, rašė lietuviškus eilėraščius. Reikia pastebėti, kad Kriaučiūno apaštalavimo pavyzdys nepaseno ir mūsų laikams -- lietuviams moksleiviams, kaip liudija dr. Grinius, jis kalte kalė: išsimokslinę likitės gyventi ir dirbti tarp savųjų, mylėkit tėvų žemę, lietuvių kalbą, pažinkit savo tautos istoriją, visur ir visados pasilikite lietuviai, kalbėkite, kur galite, lietuviškai, pažinkit kabininkite eiti šiuo keliu. Tai buvo anais laikais maždaug tas pat, kas mūsų dienomis yra Lietuvos Charta.

JIE ATSIVERTE

Deja, ne visus veikė šie žodžiai ir siekė ši įtaka. Antai, Kudirka pasakoja, kaip į Kriaučiūno lietuvių kalbos pamoką užėjęs Basanavičius, tada jau Maskvos universiteto studentas, Pasisveikinęs su mokytoju, iš prakalbėjo į mokinius lietuviškai. Norėdamas parodyti lietuvių kalbos grožį, jis davė pavyzdžių, imituojančių paukščių balsus: "Ieva, Ieva, neganyk po pievą", "Jurgut, kinkyk, paplak, nuvažiuok". Kudirka tada apie Basanavičių pagalvojęs lenkiškai "komediant", apkaitęs nusisukęs į šalį ir ėmęs skaityti visai ką kita. Dėl to Kudirka ir gimnaziją baigė įsitikinęs, kad lietuviui būti "lyg neprietinka". Į Varšuvos universitetą išvažiavo jausdamasis "sykiu" lietuviui ir lenku, nes "istorija sujungė lenkus ir lietuvius". Universitete su lietuviais iš pradžių net nesidėjo. Ir reikėjo Basanavičiaus "Aušros", kad Kudirka atvirštų lietuviui.

Tas pat taip pat dėjos ir su Jablonskiu, būsimuoju Rygiškių Jonu, bendrinės lietuvių kalbos kūrėju. Kaip ir Kudirka, Jablonskis taip pat lankė gimnazijoje lietuvių kalbos pamokas, nes lietuvių kalbos pažymys gimnazijos atestate buvo sąlyga tam tikrai "lietuviškai" stipendijai Maskvos universitete gauti. Viljojo stipendija, ne pati lietuvių kalba. Ir Maskvos universitete iš pradžių Jablonskiui didesnio įspūdžio nedarė kalbos apie lietuviybę ir Lietuvos reikalus. Tik Maskvos universiteto profesoriai lingvistai Fortunatovas ir ypačiai Koršas atkreipė Jablonskio akis į lietuvių kalbą ir pastūmėjo į jos tiriamąjį darbą. Šitai pastūmėtas Jablonskis jau rado kelią į savo tautą ir Lietuvą. Jo darbo vaisiais ir dabar visi naudojames, o nepriklausoma Lietuva Marijampolės gimnaziją pavadino jo vardu. Toks pavadinimas buvo jo pelnytasis.

VARDAN TOS LIETUVOS

Atsimenam Kudirkos atsiver-
(Nukelta į 4 psl.)

Marijampolės Rygiškių Jono gimnazijos pedagogų taryba 1930 m. su gimnazijos direktorium Pr. Gustaičiu.

V. Rastenis
New York

AKADEMINIS GYVENIMAS

NACIONALIZMO BRUOŽAI 2

Alg. Budreckis

Didžioji prancūzų revoliucija nesunaikino humanitarinio nacionalizmo. Prancūzų revoliucioninkai patys save skaitė humanitarizmo, nacionalizmo sekėjais. Tačiau, nacionalizmas pasikeitė; jo demokratinis polinkis tapo "jakobiniškuoju".

1791-1794 m. laikotarpy jakobinizmas iškilo Prancūzijoje; nacionalizmo doktrina išsivystė ir buvo išbandyta. Nors nepasirodė joks tautiškumo filosofas per šitą laikotarpį, Sieyes, Bārere straipsniuose, valdžios įsakymuose ir atsišaukimuose pasirodė tautiškumo perliukai (pvz. Bārere rašė Moniteur oficioje, jog "nemokėti gimtosios kalbos yra išdavimas"). Jakobiniško nacionalizmo teorija buvo pagrįsta Rousseau nacionalizmu ir išsirutuliojo apsaugoti ir išplėsti revoliucijos pradžioje iškeltus "laisvės, lygybės bei brolybės" principus. Jakobinų nacionalizmas, formuodamasis karo ir vidaus suirutės metu, įsigijo keturis bruožus: jisai tapo įtakingas ir netolerantingas; jisai mėgino už-

gniaužti betkokią kriką, kuri pasirodė neištikima ne tik Prancūzijai, bet taip pat jakobinizmo idealams (t. y. respublikonizmui, egalitarizmui, pasaulietiškumui ir demokratijai).

Jakobinų nacionalizmas kovojo prieš regionalizmą ir federalizmą. Antra, jakobiniškas nacionalizmas, savo tikslus pasiekti, pasiklojo jėga ir militarizmu. Jakobinai sukūrė tautinę kariuomenę, sutapatindami civilinį su kariniu patriotizmu. Jakobinai stengėsi intymiai surišti kariuomenę su respublika. Jakobiniškas nacionalizmas pasidarė fanatiškai religingas. Sukurti simboliai ir ceremonijos -- tautinė vėliava, tautos himnas, tautinės šventės, tautinės šventovės, laisvės keptuaitės, tėvynės altoriai, tautinėmis teisėmis įrašytos lentelės, respublikinis krikštas, paradai, žuvusiems dėl tėvynės paminklai -- buvo naujo tautiško tikėjimo manifestacijos, kurios pavadavo katalikų tikėjimą ir apeigas. Ketvirta, jakobinišką nacio-

nalizmą apibūdino misionieriškas stropumas. Jo apaštalai natūraliai pajuto reikala panaudoti įmanomą priemonę žmonių subordinacijai įgyvendinti.

Naujas militarizmas, naujos tautinės mokyklos, naujos tautinės draugijos išsiplėtė ir paskatino bendrą tautybės sąmoningumą prancūzų tarpe ir jiems įkvėpė ištikimybę nacionalizmui, kuris buvo ir demokratiškas ir respublikoniškas, pasaulietiškas ir lygybinis. Jakobinams nacionalizmas buvo išskirtinas ir svarbesnis, negu jis buvo humanitarams. Turbūt priežastis buvo tame, jog jakobinai iš esmės buvo religingi: tauta buvo jų Dievas. Taipogi, gal todėl, kad jie buvo baisiai demokratiški. Nežiūrint kokia bebūtų priežastis, jakobinams "žmonės" tapo "Tauta", mistine buitimi.

Jakobinų nacionalistų tragedija buvo jų požiūrio kitų žmonių atžvilgiu pasikeitimas. Ilgo revoliucinio karo paveikti, jie buvo linkę nekęsti ne tik reakcionieriškų valdžių, bet taip pat ir žmonių, kurie nedrįso sukilti prieš savo valdovus. Palaipsniai iš to iškilo kerštingumas bei svetimtaučiams neapykanta, tautinis išdidumas ir, pagaliau, naujas imperializmas, kuriam vadovavo Napoleonas, jakobiniško nacionalizmo įpėdinis.

TRADICINIS NACIONALIZMAS

Kai demokratinis nacionalizmas tapo "jakobiniškuoju", tai aristokratinis tautiškumas tapo tradiciniu nacionalizmu. Tradiciniai nacionalistai reagavo prieš jakobinus, kurie nesiskaitė su praeitimi. Jie buvo tvarkos šalininkai.

Edmund Burke (1729-1797) buvo tradicinio polinkio pirmas atstovas. Tautybė Burkei yra konkretus "nenutraukiamumo" reiškinys, tebėra žmonių tąsa laike, kaip ir skaičiuose bei erdvėje. Tautybė yra bendrų politinių, teisininių ir tikybinų įstaigų bei tradicijų atauga, bet, svarbiausiai, papročių tolygus vienodumas. Betkuri žmonių telkinys, kuris ilgainiui pergyvena tą pačią istorinę raidą, sudarys tautybę. Kiekviena tautybė istorinės raidos keliu išvystys ypatingą charakterį.

-- Žmogus turėtų būti ištikimas tautinei valstybei, -- rašė Burke, -- bet valstybė turėtų užgarantuoti kitas ištikimybės ir, iš tikrųjų, neturėtų būti netolerantiška savo reikalavimuose. Aukščiau tautos, žmogus privalo būti ištikimas pasauliui ir žmonijai ir privalo siekti užtikrinti taiką žmonijos tautų tarpe.

Tautiškumo organinę raidą nagrinėjo Louis Gabriel Bonald (1754-1840). Bonald dėstė, kad šeimos, gyvenančios toje pačioje teritorijoje, sudaro tautą; jos sudaro valstybę tada, kada priima bendrą teisę. Kalba yra ne tik savaiminga tautybės žymė, bet taip pat Dievo suteiktas pagrindas socialinio solidarumo. Kiekviena tautybė -- pagal Bonaldą -- kilos iš Dievo Apvaizdos. Jos raidos priemonės esančios dieviška kalba ir dieviška teisė. Kiekviena tautybė įsigyja ypatingą tautinį charakterį, ypatingą politinę konstituciją ir "gamtinį sienas".

Tretysis tradicinio nacionalizmo pirmūnas buvo vokiečių ro-

mantikas von Schlegel (1772-1829) kuris davė 19-to amžiaus vokiškajam tautiškumui konservatyvų, romantinį atspalvį. Von Schlegel rašė: "Jei tauta neturi pakankamo poetinių tradicijų lobyno ir jo nenaudoja laisvai savo literatūroje, tai tokia tauta nėra vilties sukurti tautinį charakterį. Kiekviena laisva bei nepriklausoma tauta gali pareikalauti teisės turėti savąją literatūrą. Be savo literatūros tautinis genijus niekuomet nebus savarankiškas". Schlegelis pabrėžė savo nacionalistiniuose raštuose rasinę viršenybę ir kraujo bei kalbos grynumą. Jis įspėjo savo tautiečius, kad "nepriklausoma tauta, kuri neatkreipia dėmesio į kalbos grynumą, praranda savigarbą; ji būna degraduota, nužeminta civilizacijos akyse."

Tradiciniai nacionalistai pabrėžė savosios kalbos, tautosakos bei literatūros svarbą kultūriniame gyvenime. Politiniu atveju, jie buvo monarchijos bei senosios santvarkos apolegetikai. Dažnai porevoliucinėje Europoje jų filosofija tapo "oficialiniu nacionalizmu", kaip pvz.: Vokietijoje, restauracinėje Prancūzijoje, ir Rusijoje.

(Bus daugiau)

KORP! NEO-LITHUANIA, Clevelando sk. bendroji sueiga įvyko balandžio 6 d. Sueigoje dalyvavo gausus būrys seniory, juniory ir moksleivių, kurie susirinkę kol. A. Gasparaičio namuose, karštai diskutavo korporacijos užsimojimus netolimai ateičiai.

Kol. Birutė Augustinavičiūtė supažindino su artėjančio literatūros vakaro programa. Visi uoliai sutiko dirbti, mokytis šokti ir vaidinti, kad vakaras pavyktų sekmingai.

Vadovaudamiesi Korp! įstatais kur pasakyta, kad vienas iš Korp! tikslų yra rūpintis savo narių kultūriniu auklėjimu, mūsų skyrius ruošia Vyt. Raulinaičio meno parodą. Kol. Romas Sakalas savo pranešime apie parodą supažindino visus su Vyt. Raulinaičio darbu ir talka korporacijai, prašydamas visų gausiai dalyvauti ir prisidėti prie parodos ruošimo darbo.

Išpūdingiausia sueigos dalis buvo įteikimas juodų kepuraičių mūsų juniorems. Kol. Romas Sakalas, eidamas tėvūno pareigas uždėjo juodas kepuraites septynioms "fuksem", kurios padavusios prašymą įstoti į korporaciją, turėjo atlikti nustatytą programą, kad užsitarnauti korporacijos juniorės garbę.

* DALIA S. BRUŽAITĖ, clevelandiečių Juozo ir Birutės Bružų dukterė, Korp! Neo-Lithuania Clevelando skyriaus seniorė, studijuoja Ohio Universitete, kur buvo atžymėta specialiu Universiteto vadovybės pažymėjimu, pranešant, kad ji yra įtraukta į Deans list. Į tą sąrašą įtraukiami pasijūmėję moksle studentai, tuo pačiu sudarant jiems sąlygas pasinaudoti stipendijomis tolimesniam mokslui.

NEPAMIRŠKITE ATNAUJINTI PRENUMERATĄ

Korp! Neo-Lithuania Clevelando padalinio juniory sueigos dalyviai su valdybos nariais. Pirmoj eilėj iš kairės: Šiaučiūnaitė, Stankevičius, Kuncaitė, Antroje eilėje: Ž. Mackevičiūtė, Gatautytė, Karaliūtė ir B. Juciūtė. Trečioj eilėje: D. Mackevičiūtė, Variakojis ir B. Augustinavičiūtė.

A. Gasparaičio nuotrauka

Taip atrodo šiandien buvusieji Rygiškių Jono gimnazijos rūmai Marijampolėje su pristatytu trečiu aukštu. Dabar juose veikia vidurinė mokykla.

GARSIOJI GIMNAZIJA...

(Atkelta iš 3 psl.)

timo pasakojimą. Niekad negaliu jo skaityti pats nesigraudindamas: "...rodos, girdėjau Lietuvos balsą, sykiu kaltinantį, sykiu ir atleidžiantį: O, tu paklydėli, kur ikšiol buvai?... Potam pripildė mano krūtinę rami, smagi šiluma, it, rodos, naujos pajėgos pradėjo rastis... Rodos, užaugau išsyk, ir tas pasaulis jau man per ankštas... Pajutau save didžiu, galingu: pasijutau lietuviu esąs".

Toks lietuvių pasijutimas ir buvo naujosios Lietuvos kelio pradžia. Rodykles smagstė marijampoliečiai tautinio atgimimo vadai:

Kriaučiūnas: Laikykites amžiais nusistojusių dorovės dėsnų, artimo meilės, teisingumo, sąžiningumo, tolerancingumo, darbštumo. Venkite įžeisti svetimus nuoširdžius įsitikinimus, kilnius jausmus, nekelkite tikybinių ginčų, nes jie kenkia geram gyvenimui. Branginkite sveikatą, kad ilgiau galėtumėte tarnauti lietuvių tautos labui.

Basanavičius: Juk ir mes esame tokie pat žmonės, kaip ir mūsų kaimynai, ir norime visomis teisėmis priklausančiomis visai žmonijai, lygiai su mūsų kaimynais naudotis.

Kudirka: Kas darbininkas ir kas dirbti gali, tą balsą išgirdęs, darbo teimas!

Jablonskis: Maža garbė svetimom kalbom kalbėti, didi gėda savosios gerai nemokėti.

Dr. Grinius, nepriklausomos Lietuvos prezidentas: Gailėkime Lietuvį Tautos! Dar labiau pamilkime Lietuvos žemelę! Dar daugiau rūpinkimės jų išlaisvinimu!

TOSE PAČIOSE KLASĖSE

Pirmosios mano pažintys su Marijampolės mezgėsi gimtajame Meškučių kaime. Dieną penkių kilometrų spinduliu matėm bal-

tuojančius bažnyčios bokštus, o naktį ties miestu elektros šviestų pakylėtą dangų. Namuose girdėdavom kalbant apie "Starapolės klisas" lankiusius ar tebelankančius kaimynų vaikus -- kun. Juozą Vyšniauską, jo brolių Jeronimą, Kazį Ališauską, retkarčiais užklysdavo ir mamos brolis, imponuojąs savo lankuota kepure ir blizgančiomis sagomis. Mama taip pat galvojo ir apie savo vaikų leidimą į tas "klisas".

Buvau vyriausiasis, tad man pirmiausia ši laimė ir nusišypojo. Tada I-asis Pasaulinis karas jauėjo į pabaigą. Lietuvoj dar tebebuvo vokiečiai, bet ir ji jau judėjo. Buv. gimnazijos rūmuose jau veikė lietuviška "Žiburio" gimnazija, vėliau virtusi valstybine. Kai 1918 metų rudenį nuvežė laikyti stojamųjų egzaminų, gimnazijoje visa radom lietuviška -- ir lietuvių kalbą, ir lietuvių direktorių, ir lietuvių mokytojus. Tose pačiose klasėse, kur sėdėjo Kriaučiūnas, Basanavičius ir Kudirka su kitais, dabar atsisėdom mes, jau lietuviškos nepriklausomos Lietuvos gimnazijos auklėtiniai.

Tada viskas alsavo nepriklausomo gyvenimo dvasia. Daug ko trūko, bet nesulaikoma buvo ir pažanga. Su šia pažanga kilom ir mes. Rengėmės darbu jau savo valstybės, apie kurią mūsų pirmataikai tegalėjo tik pasvajoti. Dabar jų svajonės jau buvo tapusios kūnu. Rusiški kruglodurovai iš Lietuvos buvo išsinešdinę. Mums keliai į lietuvišką ateitį buvo atidaryti.

Tai buvo laimė, kurią atsiminsim iki savo karšto lentos.

* BRAZILJA NAUJOMIS PREKYBOS SUTARTIMIS su Sov. Sąjunga padvigubino skaitlines, bet tikrųjų duomenų reikės palaukti nes jau dabar prasidėjo ginčai dėl kai kurių sutarties klauzulų nevykdymo...

NEPAPRASTA DOVANA KNYGOS MYLETOJAMS!!!

R. SPALIO ALMA MATER ir ST. SANTVARO POEZIJOS RINKINYS AUKOS TAURĖ — ABI KNYGOS UŽ 5 Dol.!

Neatsižvelgiant į kylančius kaštus knygoms leisti, Vilties leidykla, susitarusi su Lietuvių Enciklopedijos leidykla, nutarė praskinti kelią į knygų skaitytojus nepaprastu būdu — jungiant tuos du puikius beletristikos ir poezijos leidinius į vieną puikią dovaną.

Prašome pasinaudoti žemiau dedama iškarpą.

Siunčiu 5 dol. ir prašau prisiųsti R. Spalio Alma Mater ir St. Santvaro Aukos Taurė šiuo adresu:

Priedų: čekis ☐
pinigai ☐

(parašas)

DIVIDENDUS MOKAME KAS 90 DIENŲ! Kviečiame pradėti taupyti pas mus!

PINIGAI PADĖTI IKI KIEKVIENO MĖNESIO 15-TOS DIENOS, NES DIVIDENDĄ NUO PIRMOS MĖNESIO DIENOS.

4 1/2% PRISIŪSIME DIVIDENDUS KAS 90 DIENŲ ANT INVESTAVIMŲ.

ŠIAS SĄSKAITAS YPATINGAI REKOMENDUOJAME PENSIONIERIAMS, KURIEM PROCENTAI YRA SVARBU GAUTI DAŽNIAU, NES IS TO PRAGYVENA.

ST. ANTHONY SAVINGS & LOAN ASSN.

1447 So. 49th Court, Cicero 50, Ill.

JUOZAS F. GRIBAUŠKAS, sekretorius

Chicago Phone: 242-1395; Suburban Phone: 656-6330

Svarstymai ir nuomonės

KODĖL NESUTARIA?

Tautinės vienybės, arba veiksmų apjungimo bendram lietuviškam darbui, nesiseka rasti. Tuščių pareiškimų jau daug kartų buvo palieta spaudoje, tačiau tikro noro greičiausiai nebuvo, nes nieko nėra negalima, jei yra nuoširdūs norai.

Kai tautinės vienybės siekiama partinių pagrindų, bet paneigiami principai, esminiai dėsniai vienybei sudaryti, tada toks darbas yra apgaulingai savęs ir mulkinimas visos lietuvių bendruomenės -- organizuotos ir nepriklausomos jokioms organizacijoms.

Tautinei vienybei, kurios reikalingumas yra visų srovių ir partijų pripažįstamas, sukurti reikia atstatyti demokratinę principą ir pripažinti bendruomenės rinktų organų aukščiausią autoritetą.

Jei demokratinis principas būtų nuoširdžiai įvertintas, tada neiktų jokių klaidų politiniam sutarimui išbūjoti.

Pasaulio Lietuvių Bendruomenės centras, JAV LB Taryba,

Kanados ir kitų kraštų tarybos būtų vyriausieji organai ne tik pinigams -- aukoms rinkti, joms paskirstyti, bet kartu ir politiniams bei kultūriniais veiksniams sudaryti. Šitas principas yra esminis. Jei jį paneigsime, jokios partinės kombinacijos, jokios nenuoširdūs pareiškimai ar pastangos veiksniams sudaryti bus neveiksmingi, bendruomenės neįtikins ir jos materialinė ir moralinė parama laikui bėgant visai išblės. Jau ir dabar išblėsimo reiškiniai pastebimi aukas renkant.

Demokratinę principą padėjus pagrindan, atpultų veiksmų rungtyniavimas dėl vyresniškumo ar svarbumo. Šiuo principu vadaudamiesi ne tik nepanaikintume Vliko, Alto ar Bendruomenės centrų, tik pripažintume, jog vyriausias visų veiksmų yra Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Centras -- taryba ar seimas. Jis gali parinkti veiksniams asmenis, jis gali palikti esamus, bet gali, jei rastų naudingiau, ir pakeisti tin-

kamesniais. Šioji taryba sudarytų vieną vyriausiąją informacijos biurą, kad nebūtų jokių dvilypimų ar bereikalingų lėšų panaudojimo. Visa politinė ir kultūrinė veikla būtų koordinuota. Pavyzdžiui, JAV Lietuvių bendruomenė vykdo visas rinkliavas, ji skirsto jas ir kontroliuoja politinio veiksnio darbus JAV-se. Ar tas veiksnys vadinsis ALT ar Vyriausiu Amerikos lietuvių organizacijų centru, kaip kad žydai daro, esmės nesudarytų. Tačiau kiekvienas lietuvis žinotų, jog jo auka ir moralinė parama yra panaudojama per rinkinius atstovus.

Tad tautinės vienybės pagrindan padėkime demokratinę principą, atstatykime rinktų organų autoritetą ir eikime lietuvių visuomenės apjungimo keliu, žinant, kad tolimesnė politinė kova eis sunkyn ir reikalaus daug daugiau pasiaukojimo. Todėl politinėms -- partinėms kombinacijoms nepalikime vietos ir neskaldykime visuomenės.

A. Musteikis

Nauja advokatė Bostone

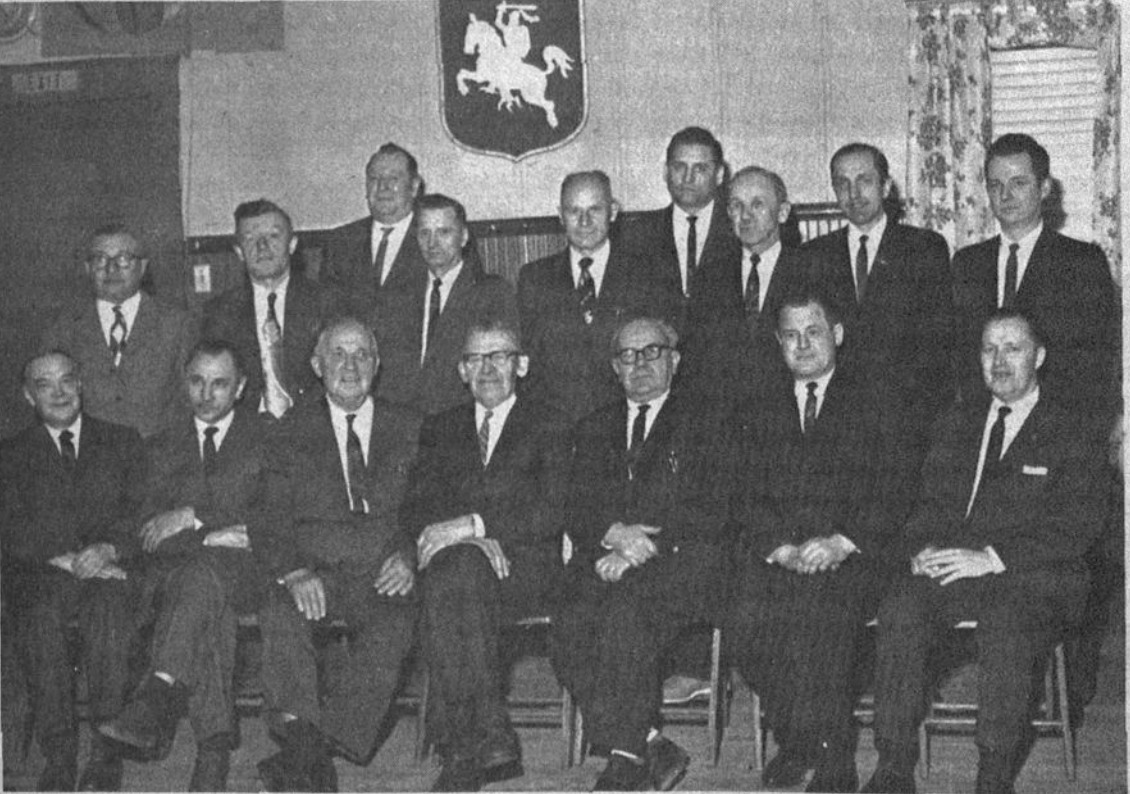

Adv. M. ŠVEIKAUSKIENĖ

Marija Šveikauskienė išlaikė Massachusetts valstybinius egzaminus ir balandžio 24 d. buvo prisaiškinta Vyriausiojo Teismo Bostone advokatės pareigoms (Attorney at Law). Šveikauskienė baigė teisės mokslus Lietuvoje, vėliau gyveno Anglijoje ir nuo 1946 metų Amerikoje. Tai viena iš ne daugelio naujesnių ateivių, teisininkų kurie įsigijo advokato teises Amerikoje.

Kadangi Europos teisė yra paremta Romėnų teise, o Anglijos ir Amerikos teisė paremta precedentais, tai Lietuvos teisininkams, patekusiems Amerikon beveik neįmanoma pritaikyti savo profesijos žinias. Jiems reikia iš naujo teisės mokintis. Daugeliui tas nebuvo įmanoma ar tai dėl kalbos nežinojimo, ar tai dėl amžiaus, ar tai dėl negalėjimo keletą metų lankyti mokyklą, kada reikėjo sau ir šeimai užsidirbti pragyvenimas. Tuo labiau, kai geresnės teisės mokyklos Amerikoje reikalauja pasirašyti, kad niekur nedirbsi ir pilną laiką mokysies. Turbūt dėl to daugiausiai nebuvo įmanoma buvusiems Lietuvos teisininkams čia Amerikoje advokatauti.

Kad įsigijus Amerikoje teises advokatauti, M. Šveikauskienė prieš ketverius metus įstojo į Boston College Law School ir pernai sėkmingai ją baigė. Bos-

Brocktono veikli Lietuvių Taryba, šiais metais Lietuvos laisvinimo reikalams surinkusi 1131.72 dol. Sėdi iš kairės: A. Padagas, V. Senuta, K. Jurgeliūnas, pirm. J. Laurinaitis, E. Blūdnikas, B. Burba, J. Činčys, Stovi: L. Šakys, L. Družinskas, J. Šablevičius, V. Jakimavičius, B. Dabriga, R. Šukys, J. Venčauskas, R. Belkevičius ir F. Šmitas. Nuotraukoje trūksta K. Čirbulėno. J. Monkaus nuotrauka

PRIEŠSEIMINIS PARENGIMAS

Balandžio 18 d. Marquette Pk. Parapijos salėje buvo tikrai gražus parengimas, suorganizuotas M. N. Pr. Seserų rėmėjų, Marquette Pk. skyriaus. Susirinkusieji praleido porą prasmingų valandų. Programa buvo įvairi.

ton College nors vadinasi Kolegija, bet yra pilnas Universitetas ir tik iš vardo skiriasi nuo kito Universiteto Bostone, kuris vadinasi Boston University. Boston College yra jezuitų įkurtas prieš šimtą metų ir šį mėnesį šventė šimto metų sukaktį, į kurią buvo atvažiavęs pats Jungtinių Amerikos Valstybių prezidentas. Šito Universiteto juridinis skyrius (Law School) yra garbi Amerikos teisės mokslų institucija. Pernykščią laidą pradėjo prieš ketverius metus apie 350 asmenų, o baigė tik 80 ir jų tarpe tik viena moteris -- M. Šveikauskienė. Reikia tikėtis, kad nauja advokatė bus sėkminga. Europos ir Amerikos teisių žinojimas, kelerių kalbų mokėjimas, ir gyvenimo patirtis -- turėtų padaryti ją gera advokate. M. Šveikauskienė atsidaro savo įstaigą 8 Belgrade Avenue, Roslindale, Boston 31, Mass. Tel. -- FAirview 5-4250.

Remia Lietuvių Fondą

Gegužės 3 d., 7 val. 30 min. vakaro, Lietuvių Piliečių Draugijos patalpose -- 368 W. Broadway, So. Bostone, šaukiamas organizacijų atstovų ir visų geros valios tautiečių viešas susirinkimas aptarti būdus ir priemones kaip sėkmingiau praveisti Bostono Lietuvių Fondui paremti piniginių vajų.

Visi maloniai kviečiami dalyvauti.

LB Bostono apylinkės valdyba

Liaudies pasaka "Ropė", inscenizuota Jaunučių at-kų surežisuota J. Lieponienės, talkininkaujant Matulionienei, buvo žaisminga, puošni, gyva. Kostiumai (ypač ropės -- Danilevičiūtės) pasigėrėtini.

Solisčių E. Giedraitienės ir G. Peškienės šiltas ir malonus dainavimas sukėlė salėje, ypač rengėjų širdyse, didelį susižavėjimą ir dėkingumą. Muz. A. Giedraitis, nors nematomas, darniai palydėjo piano solisčių solo ir dueto numerius. Buvo sudainuota du solo ir du duetui kūriniai. T. Ansamblio mažieji buvo mieli, grakštūs ir gerai susišokę. Juos paruošė mokytojos Martienė ir Dapkienė.

Ritonė Tonkunaitė sistematingai apibūdino Putnamo lietuvių mergaičių, gyvenančių bendrabutyje, gyvenimą, nuotakas, Putnamo seselių daromą didelę teigiamą įtaką ir charakterio susidarymą, lietuviškąją orientaciją.

Buvo parodyta ir filma iš Putnamo bendrabučio, stovyklų, kolegijos gyvenimo.

M.N. Pr. Seserų susirinkusiems, jei kurie apie jas mažai žinojo, išryškėjo pilnu vaizdu.

J. Lieponio dovanota lempa, Stančikienės tautinė lėlė, St. Budrienės didžiulis tortas atiteko: Lietuvninkienei, Šotui ir M. Remienei.

Už margočius premijas laimėjo R. Šlepetytė ir brolis ir sesuo Lukai.

Programos dalyviai užsitarauja didelės padėkos. Jie visi parodė neabejotiną supratimą ir pritarimą M.N. Pr. Seserų užsisiųs moties darbams, įvertindami jų gilų ir tikrą lietuviybės puoselėjimą.

Rėmėjų Apygardos Pirmininkė M. Remienė pakvietė visus dalyvauti šeime gegužės 19 d. Jaunimo Centre.

Marquette Pk. M.N. Pr. Seserų Rėmėjų valdybą sudaro: D. Au-

gienė, T. Ivanauskienė, V. Čepaitienė, S. Endrijonienė, B. Vindašienė. Kandidatės: Banienė ir K. Bradūnienė

DETROIT

STUDENTAI DĖKOJA

Lietuvių Studentų Sąjungos Detroito skyriaus valdyba nuoširdžiai dėkoja rašytojams: K. Almėnui, K. Bradūnui, M. Katiškiui, Al. Mackui ir Liunei Suteimai, kurie balandžio 6 d. dalyvavo L.S.S. Detroito skyriaus suruoštame literatūros vakare ir gyvu žodžiu supažindino studentus ir visuomenę su savo kūryba.

Taip pat dėkojame dr. J. Kaupui ir dr. K. Kebliui už pagalbą literatūros vakarą organizuojant. LSS Detroito Sk. valdyba

DIRVAI AUKOJO

J. Gudėnas, Cleveland	2.00
P. Vileišis, Middlebury	3.00
W. Mazuraitis, Pittsburgh ..	2.00
J. Bieliūnas, Venezuela	10.00
E. Redneris, Venezuela	5.0
I. Stankevičius, Cleveland ..	1.00
K. Beinoras, Chicago	1.00
Dr. E. Lenkauskas, Cleveland ..	5.00
Dr. A. Martus, Cleveland	5.00
Dr. G. Čekas, Metuchen	5.00
Dr. J. Pavilionis, Chicago ..	5.00
J. Kiaunė, Jamaica	1.50
Dr. V. Ploplys, Rockford ...	4.00
S. Šimoliūnas, New York	4.00
M. Reklaitis, Chicago	4.00

TORONTO LIETUVIŲ DĖMESIUI!

Pranešame, kad p. A. Statulevičiui maloniai sutikus, Toronte atidaroma Dirvos atstovybė, kur parankiai ir patogiai galite sutvarkyti Dirvos prenumeratos ir kitas reikalus.

Atstovybės adresas: Lietuvių Namai, 1129 Dundas at W., Toronto 3, Ont., telefonas: LE 2-8723.

Dirvos bendradarbis Genius Procuta, neseniai atvykęs į JAV, vasario 16 N. Zelandijoje susituokė su Dalia Pečiulyte. Tai nebuvo dviejų jaunų žmonių subėgimas į vieną gyvenimą, bet kartu ir lietuviybės demonstracija, kurios metu jaunieji Procutai daugiau kaip šimto svečių akivaizdoje dvigubai angažavosi: meilė ir ištikimybė vienas kitam ir drauge Lietuvai ir lietuvių tautai. Jų vestuvės įvyko vasario 16 Aucklande. Galima pasakyti, kad tai buvo vienas gražiausių ir prasmingiausių bet kada ir bet kur ruošų Lietuvos nepriklausomybės minėjimų. Pats G. Procuta savo žody pasakė, kad tautiškumas yra neatskiriamas nuo šeimos, ir drauge yra ir asmeniškias, todėl net ir per asmeniškias šventes reikėtų tam daugiau dėmesio skirti. Nuotraukoje, kuri buvo atspausdinta "New Zealand Herald" matome jaunuosius Procutus išeinant iš bažnyčios. Už jų stovi V. Gri-galiūnas.

A. Bachas, Balfio Philadelphijos skyriaus pirm., įteikia 1,000 dolerių čekį prel. J. Končiui, per Balfio direktorių suvažiavimą. V. Maželio nuotrauka

Balfio direktorių suvažiavimo balandžio 20 d. dalyviai. Sėdi iš kairės: A. Trečiokas, V. Barčauskas, J. Audėnas, Br. Spūdienė, prel. J. Končius, dr. E. Armanienė, St. Lušys, J. Gerdvilienė, E. Čekienė, kun. L. Jankus. Stovi: J. Šlepetys, Pr. Vainauskas, V. Alksninis, dr. A. Škerys, A. Senikas, A. Andriulionis, V. Žukauskas, V. Abraitis, A. Bachas, C. Surdokas, V. Vaitiekūnas, P. Minkūnas, St. Dzikas.

Veikli Bostono jūrų skautų direkcijos valdyba. Sėdi iš kairės: J. Manomaitienė, pirm. Ig. Vileniškis, P. Gruzdienė. Stovi: Kovas, E. Bajerčius, A. Matjoška, P. Ausiejus ir L. Lendraitis. B. Kerbelienės nuotrauka

ČIURLIONIO ANSAMBLIO KONCERTAS

Praėjusį šeštadienį, balandžio 27 d. Naujosios Parapijos salėje įvyko L.T.M. Čiurlionio ansamblio metinis koncertas. Koncerto dirigentas -- Alfonsas Mikulskis, kanklių orkestro vadovė Ona Mikulskienė, chormeisteris Rytas Babickas, koncerto solistai Aldona Stempužienė ir Vaclovas Verikaitis, scenos apipavidalinimas ir apšvietimas Petro Maželio, šokių vadovai Violeta Žilionytė ir Andrius Šenbergas. Koncerto programoje moterų, vyrų ir mišraus chorų atlikta A. Mikulskio, J. Naujalio, V.K. Banaičio, K. Kavecko, V. Klovos, J. Žilevičiaus, J. Bambrausko, B. Budriūno ir J. Bendoriaus kompozicijos ir harmonizacijos, viso 23 kūriniai; du paskutiniai atlikti dalyvaujant šokėjams.

Ansamblio vadovo ir dirigento Alfonsa Mikulskio diriguojami chorai buvo jautrūs, drausmingi, lankstūs kiekvienam dirigento mostui ir jo nustatytos dainos interpretacijai. Dirigentas sugebėjo išgauti didžiausias platumas

(Dainų dainelės, Udrio daina iš Pilėnų operos, Širdgėlos daina) ir pereiti į pavojaus plonybes (Miegelio noriu labai). Šitoje palyčioje skalėje choras perdavė nemeluotai išgyventas dainos nuotaikas, jos charakterį ir turinį. Graži tartis, tarmių ryškus perdavimas taip pat prisideda prie Čiurlionio Ansamblio gerųjų savybių. Vienuolika dainų atlikta su kanklių orkestru.

Jei Mano protėvių žemė (Budriūno) buvo taip įspūdingai atlikta, didelis nuopelnas priklauso solistei Aldonai Stempužienei. Dainos kompoziciją ir turinį savo išpildymu ji meistriškai sujungė į viena lytį kūrinį. Ir kiekviena kita jos daina buvo atlikta pažįstant stilių, dainos nuotaiką. Didelė staigmena buvo Vaikštinėjo tėvulis, daina, kurios laisvas ritmas ir raudų stilius apsunkintų

VIRŠUJE: Čiurlionio ansamblio tautinių šokių grupės šokėjai programos išpildymo metu.

V. Plidžinsko nuotrauka

daugelį dainininkų. Aldona Stempužienė ją atliko nepaprastu ramumu.

Antrasis koncerto solistas Vaclovas Verikaitis dramatiniai ir ugningai atliko Udrio dainą iš Pilėnų operos. Geras buvo ir Širdgėlos dainoj. Kitose dainose nepagautas stilius, subtilesnių dainų išpildymas kiek šiurkštoka. Gal tik dėl to, kad balse buvo jaučiamas nuovargis. Pageidautinas statinio koncerto metu ir didesnio manierų bei nepateisinto vaikštinėjimo patikrinimas.

Paskutinę koncerto dalį dirigavo chormeisteris Rytas Babickas. Ansambliui dainuojant nuotaikingą Papartėlį šokėjai pašoko Jonkelį ir Kalvelį. Tokiame junginyje, nesant pakankamai vie-

tos, nukentėjo ir daininkai ir šokėjai. Žiūrovams sekant šokėjus, mažiau dėmesio atkreipta į tikrai nuotaikingą Papartėlį dainą, o šokėjai, nors ir lankstūs ir dinamiški, techniškai šokio išvystyti negalėjo. Be to, užpakalyje esančio choro drabužių spalvingumas pradžioje šokio formos matomumą. Kyla mintis -- ar negalėtų kanklių orkestras keletą dalykų paskambinti vienas ir keletą šokių be kitokių priedų.

Koncertą pranešinėjo net keturios pranešėjos: Ingrida Stasaitė, Gailė Maritnaitė, Roma Staniškytė ir Violeta Žilionytė.

Koncertas praėjo pakilioje nuotaikoje, o susižavėję 400 klausytojų išsiprašė 7 dalykus pakartoti. Čiurlioniečiai nusipelnė didelę padėką, nes jų darbas liudies dainą, kanklių muziką ir šokių išklėle į tautinio meno klasiką.

Tuoju po koncerto įvyko ansamblio garbės narių prof. Stepono Kolupailos ir Stepono Nasvyčio pagerbimas.

Koncerto proga žymus Clevelando meno parodų pirmųjų premijų laimėtojas dail. A. Vaikšnoras Ansambliui padovanojo puikų savo paveikslą. Už šią dovaną čia pat dail. Vaikšnoras buvo pakeltas į Čiurlionio Ansamblio mecenatus.

Koncerto organizacinį darbą atliko ansamblio valdyba: Vladas Plečkaitis, Algis Penkauskas, Nijolė Maželienė, Audronė Gelažytė, Henrikas Johansonas.

(k)

HELP WANTED MALE

DARBAS KAPINĖSE

Beadford Heights. Rimta pora, butas su baldais, alga.

Skambinti Cleveland, MO 3-8308.

HELP WANTED FEMALE

Reikalinga savarankiška moteris bendram namų apyvokos darbui ir kai kada vaikų priežiūrai. Nuo 9-5 val. penktadieniais. Privalo turėti geras rekomendacijas. Arti autobuso.

YE 2-9736

Bendram namų apyvokos darbui moteris su nuovoka apie virimą, mylinti vaikus. Gyventi kartu. 5 dienos. Kitiems darbams pagalba samdoma. Rekomendacijos.

SK 2-8522

APARTMENT FOR RENT

4024 E. 26 NEWBURGH Htgs. area, 4 Rooms down \$70.00, 4 Rooms up \$65.00 all utilities paid for except electric. Quiet, clean apt. Basement, yard. Telephone: BR 1-2900 — IM 7-7080. (68)

HOUSE FOR SALE

NEWBURGH HGTS., 4024 E. 26. By owner. (2) 4 Room suite. (2) 2 Room suite. Private Baths, gas furnace. Must sacrifice. \$15,460. Telephone: 883-9856 — after 6 P. M. IM 7-7080. (68)

Skaityk ir platink
DIRVĄ

LOS ANGELES LIETUVIŲ ŽINIOS

Los Angeles Lietuvių Dramos Sambūris visų Los Angeles lietuvių dideliu pasitenkinimu, rodo aktyvumo savo veikloje. Neseniai suvaidinę Antano Rūko "Kojines", įspūdingai atlikę Tautiniuose Namuose 1863 metų sukilimo ir Kražių skerdynių minėjimo metu Čiurlionienės "Aušros sūnūs" žodinių montažą, štai vėl gegužės mėn. 11 d. Los Angeles lietuviams žada patiekti 3-jų veiksmų Antano Rūko linksnų nutikimą -- Bubulis ir Dundulis. Visuomenės tarpe ruošiamas spektaklis kelia didelį susidomėjimą. Spektaklis įvyks teatro salėje -- Assistance League PlayHouse -- 1367 N. St. Andrews Pl. Bilietai iš anksto yra parduodami sekma dienomis šv. Kazimiero parapijos žemutinėje salėje, o vaidinimo dieną prie kasos. Vaidinimo pradžia 8 val. vakaro. Spektaklis prasidės punktualiai ir visuomenė yra kviečiama nesivėluoti.

* Balandžio mėn. 21 d. Lietuvių Namuose buvo atidaryta Viktoro Petravičiaus ir Juozo Pautieniaus meno paroda. Parodos atidarymo iškilmes atliko dr. Julius Bielskis. Paroda susidomėjimas gana didelis. Tenka apgalvesti, kad paroda buvo surožta ne erdvesnėse patalpose, kur pačių paveikslų išdėstymas būtų burėjęs didesnę erdvės perspektyvą ir bendrai daugiau gilumos. Dabar, esant porai dešimčių lankytojų, kūrinių stebėjimas beveik neįmanomas, kas be abejo, negiamai atsiliepia pačių kūrinių pažinimui ir įvertinimui. Paroda buvo surengta "Lietuvių Dienų" žurnalo rūpesčiu ir pastangomis. Dailininkams Viktorui Petravičiui ir Juozui Pautieniui, o taip pat ir jų pradininkams -- Lietuvių Dienoms, priklauso padėka už

ši kultūrinį įnašą, padarytą vakarų pakraščių lietuviams.

* Balandžio mėn. 21 d. įvyko Los Angeles LB apylinkės metinis susirinkimas. Apyl. pirmi ninkas A. Skirius, išdėstė Stančikas padarė pranešimus, o revizijos komisija patiekė revizijos tikrinimo davinius. Visi pranešimai buvo priimti didesnių diskusijų ir paklausimų. Išrinkta nauja v-ba: Žilevičiūtė, Jurkūnas, Stančikas, Skirius, Razutienė, Markevičius, Sakalauskas. Kandidatai: Prižmantas, Balvočius, Lukšys. Mandatų komisijos pranešimu, susirinkime dalyvavo 37 lietuviai, iš kurių 29 buvo pripažinta balsavimo teisė (kitai sakant, buvo apsimokėję solidarumo mokestį). Metų bėgyje (iki susirinkimo) solidarumo mokesčio surinkta 222 doleriai. Los Angeles žinovų nuomone yra daugiau kaip 3000 šeimų, atseit, kurios visos priklauso Los Angeles vienintelei apylinkėi. Bendruomenė yra įstojusį į Tautos Fondą ir sumokėjusį 200 dolerių. Yra sušelpusi vietos švietimo įstaigas ir kultūrinius kolektyvus, o taip pat ir pavienius asmenis. Kasoje, daugiausia iš įvairių parengimų, yra virš 1000 dolerių.

Rasutis, šalia kitų poros pagėdavimų, pasiūlė, kad ir Los Angeles, kaip Chicagoje būtų įsteigtas Lituanistikos Institutas. Sumanymas buvo vienbalsiai priimtas. Susirinkimui primininkavo prof. V. Raulinaitis.

* Lietuvių Dramos Sambūrio aktorė narė Jonė Peterienė pasiekė iš Lietuvos liūdina žinia, kad mirė jos motina, Marija Vaitiekienė. Jonei Peterienei ir jos šeimai reiškiamo gilią užuojautą.

Dail. V. Petravičiaus ir J. Pautieniaus kūrinių parodoje Los Angeles lietuvių namuose muzikas Br. Budriūnas, Dargytė ir dal. J. Pautienius. Parodą rengė Lietuvių Dienos.

L. Kančausko nuotrauka

Eagle Stamps Are Extra Savings

MAY'S DOWNTOWN ON THE HEIGHTS FAIRMATOWN SOUTHGATE **BASEMENTS**

Išieškojome visą New Yorko rinką, kad suradus šį nepaprastą pirkinį jums!

MOTERIMS, PANELĖMS IR JUNIORĖMS

LIETUI AR SAULEI

PALTAI
8.90

Kainavo 10.99 iki 12.99

- Išverčiami
- Populiarūs Chesterfield
- Baimacaan'ai

Visi nauji 1963 modeliai!

- Gyvi medvilnės popelinai
- Ryškūs dirbt. šilko "Tackle Twills"
- Spalvuoti medvilnės popelinai
- Dirbt. šilko ir acetate spalvos.

Jūs laukia dar daug lietingų dienų... taigi, nepraleiskite šio išpardavimo! Puikus lietui ar saulei paltai turi šias atrakcijas: perverčiamas antgalves, didelės apykaklės, mažas apykaklės, prisiūtos ir įsiūtos kišenės. Nedelskite geriausiam pasirinkimui.

Spalvos:

- Juoda • Žalia • Mėlyna • Mėlynai gėlėta
- Žaliai gėlėta • Alyviniai žalia • Rudai gėlėta

BASEMENT WOMEN'S SUIT & COAT DEPARTMENT... THE MAY COMPANY, DOWNTOWN AND ALL BRANCHES

DYDŽIAI
juniorėms
5 iki 15
•
panelėms
8 iki 18
•
puspalčiai
14½ iki 24½

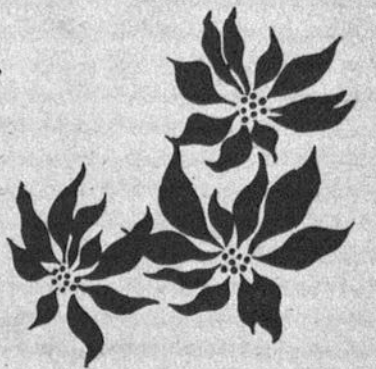
Leonas Barauskas, Birutė Pūkelevičiūtė, Kazys Veselka ir Zigmantas Lapinas.

DIRVOS VAKARAS

1963 M. GEGUŽĖS 4 D., 7 V. V.

Slovenian Auditorium salėje,

6417 St. Clair Avenue

Programoje: DAILIOJO ŽODŽIO KONCERTAS, dalyvauja

buv. Montrealio Lietuvių Dramos Teatro aktoriai: režisierė ir dramaturgė — BIRUTĖ PŪKELEVIČIŪTĖ, LEONAS BARAUSKAS, KAZYS VESELKA.

Muzika — ZIGMO LAPINO. Programos vedėja — VILTIS VAIČIŪNAITĖ.

Bilietai — po \$3.00, \$2.50, \$2.00 ir \$1.00 gaunami DIRVOJE.

KONCERTO PRADŽIA 7 VAL. VAK.
PO KONCERTO ŠOKIAI IR TURTIN-
GAS BUFETAS.

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

• Vytautas Abraitis, ALT S-gos pirm. gegužės pirmomis dienomis iš New Yorko vyksta į Clevelandą, o vėliau į Chicagą, kur dalyvaus Rygiškių Jono gimnazijos buvusių mokinių švenėje.

• Dirvos ruošiamu koncertu-vakaru rodomas gyvas susidomėjimas. Ne tik clevelandiečiai, bet ir iš tolimųjų miestų svečiai jau užsisako bilietus.

Svečių laukiama iš Columbus, Pittsburgho, net iš tolimo New Yorko.

Norintieji turėti geresnes vietas, prašomi užėti ar skambinti telefonu: HE 1-6344 ir užsisakyti bilietus. Bilietai nuo 3 iki 1 dol.

Po koncerto — šokiai grojant geram vokiečių orkestrui, turtingas ir skoningai paruoštas Dirvos talkininkių bufetas.

SVARBUS SUSIRINKIMAS

Š.m. gegužės 5 d. šv. Jurgio parapijos salėje tuojau po Sumos bus visiems Clevelando lietuviams sutelktinis pranešimas su diskusijomis apie Lietuvos Laisvinimą.

Diskusijų pradžia kondensuotus pranešimus padarys adv. J. Smetona, dr. R. Šilbajoris, Vliko narys A.J. Kasiulaitis.

Visi renkimos veikliai dalyvauti tose diskusijose.

STEPONUI NASVYČIUI ILGIAUSIU METU!

Sulaukęs 80 metų amžiaus sukakties gyvenant mūsų tarpe, naudojosi proga nuoširdžiai pasveikinti Tamstą senosios išeivijos Clevelando tautininkų vardu, su kuriais Tamsta nuo pat atvykimo taip pavyzdingai gyvena.

Tamstos buvimas Clevelando lietuvių kolonijoje ir darbavimas tautininkų eilėse pridavęs mums daugiau svorio, susiejo mus, ankstyvuosius išeivius tautininkus, su Nepriklausomoje Lietuvoje veikusia tautininkais, atvykusiais į šį kraštą. Mūsų sutartinas darbas pasitarnavo stiprinti visos Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos veiklą plačioje Amerikoje.

Linkėdamas geros sveikatos ir toliau, prašau būti tautininkų veiklos talkininku kaip iki šiolei. Kazys S. Karpus

• Parduodamas automobilis — 100 de luxe 1959 m. modelis.

Skambinti tel. MU 1-9008 po 6 val. vak. (51-53)

• Juozas Karalius, 82 m. amžiaus senosios kartos ateivis, gyvenęs 1093 E. 71 gt., mirė ir buvo palaidotas balandžio 29 d. Chardon kapinėse.

Laikotvėmėmis rūpinosi Della Jakubs ir sūnaus laidotuvių namai Edna Ave.

• Clevelando birutiečių surengti pietūs balandžio 28 d. šv. Jurgio parapijos salėje praėjo dideliu pasisekimu.

Reikia pasidžiaugti, kad aktyvios mūsų karių moterys parodo pavyzdingą organizuotumą ir, ką beruošdamos, pasistengia savo svečių neapvilti.

PADEKA

Šių mokslo metų Vysk. M. Valančiaus Lituaništinės Mokyklos tradicinio metinio rengimo balandžio 20 d. šv. Jurgio parapijos salėje talkininkams: Ignui Gataučii už didįjį darbą — rūpestingą režisūrą, Petrui Maželiui už šaunias dekoracijas, muz. Alf. Mikulskiui už dirgaviną Mokyklos choro ir kanklių muzikos

kompoziciją, Dirvai, Draugui, Radijo Tėvynės Garsų vedėjui J. Stempužiui už parengimo skelbimus, Mokyklos vaikų mamytėms už gausius ir skanius užkandžius, gerimų baro tvarkytojams ir visiems labai mieliems dideliems ir mažiems žiūrovams su mūsų parengimo dalininkais smagiomis Sportinių Žaidynių dalyviais nuoširdus lietuviškas dėkui. Mokykla ir Tėvų Komitetas

Pirkiau spinat piano.
Skambinti KE 1-4111.

BETTER LAWN AND GARDENS CO.,

V. Apaniaus vadovaujama, atlieka sodininkystės patarimus ir patarimus. Be to galite nusipirkti pievoms trąšų, chemikalų, sėklų ir įvairių augalų. Prie progos užsukit ar paskambinkit
12518 Lake Shore Blvd.
Cleveland 8, Ohio.
Tel. PO 1-5611.

REAL ESTATE

Richmond Hill Heights

My FAIR LADY būtų be galo laiminga šiame moderniškame naujame executive ranch stiliaus name su jo 3 miegamaisiais, 2 vonios kambariais (itališkas marmuras pagrindinėje), išmuštas salonas, žavinga virtuvė su visais įmūrintais įrengimais, 2 mašinoms prijungtas ir apmuštas garažas, 75x200 sklypas, 3 metų senumo, žemiau \$25,000.

Savininkas perkeliamas į New Jersey. Skambinti ponui Sauvein dėl detalių.

WM. T. BYRNE REALTOR

FA 1-5000

United Multiple Listing
Service

(50, 51)

EAST CLEVELAND — 13515 EUCLID AT SUPERIOR AVE.

OPEN EVERY SATURDAY UNTIL 2:30

ACCOUNTS INSURED

TO \$10,000.00

4¹/₂%

**SUPERIOR
SAVINGS**

HOME AND

REMODELING LOANS

IN TOWN OFFICE — 6712 SUPERIOR AT EAST 68 ST.

JAKUBS & SON

FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo.

6621 Edna Avenue
EN 1-1763

936 East 185 St.
KE 1-7770

KAIRĖJE: Dail. Ant. Vaikšnoras padovanojo Čiurlionio ansambliui paveikslą, įteikdamas praėjusį šeštadienį koncerto metu. Dail. A. Vaikšnoras pakeltas į Čiurlionio ansamblio mecenatus.

V. Plodžinsko nuotrauka

J. P. MULL-MULIOLIS REALTOR

East Cleveland

2 šeimų — 5-5; į rytus nuo Noble gt., netoli Euclid gt. Gerai prižiūrėtas namas. 2 geri garažai. \$23,500.

Šv. Jurgio parapijoje

3 miegamų, 1 šeimos gerame stovyje, kaina \$11,500.

E. 71 St.

2 dviejų šeimų namai ant vieno sklypo 6-6; 5-5; 4 nauji gaso pečiai, variniai vamzdžiai, garažas. \$22,500.

Investavimui

6 šeimų mūrinis. \$26,000.
3 šeimų, krautuvė ir garažai, \$10,000.

Lietuvis bendradarbis

Alg. Dailidė

13229 Superior Ave.

UL 1-6666

Visais namų, automobilių ir kitais apdraudos reikalais kreipkitės į vieną iš seniausių apdraudos įstaigų Clevelande.

Mūsų "Stock Casualty Co's" duoda 15-25% nuolaidos geriems mašinų vairuotojams.

Mūsų "REAL ESTATE" įstaiga yra narys "NORTH-WEST MULTIPLE LISTING SERVICE".

ATSTOVAS

VYT. SENKUS

WO 1-6820

M. A. SCHNEIDER CO.

2710 Lorain Ave.,
Cleveland, Ohio

APARTMENT FOR RENT

4024 E. 26 NEWBURGH Hts. area, 4 Rooms down \$70.00, 4 Rooms up \$65.00 all utilities paid for except electric. Quiet, clean apt. Basement, yard. Telephone: BR 1-2900 — IM 7-7080. (68)

HOUSE FOR SALE

NEWBURGH HGTS., 4024 E. 26. By owner. (2) 4 Room suite. (2) 2 Room suite. Private Baths, gas furnace. Must sacrifice. \$15,460. Telephone: 883-9856 — after 6 P. M. IM 7-7080. (68)

Čiurlionio koncerte Clevelande praėjusį šeštadienį buvo pagerbti ansambliui nusipelnę du sukaktuvinkai S. Nasvytis, sulaukęs 80 metų amž. ir prof. S. Kolupaila, 70 metų amž. Nuotraukoje sukaktuvinkai apdovanojami diplomais ir gėlių vainikais su ansamblio vadovu A. Mikulskiui, J. Garlos nuotrauka

KAS IR KUR?

• Lietuvos Nepriklausomybės Fondui gauta per A. Jančį iš Rochesterio 120 dol. Po 10 dol. aukojo: A. Jančys, A. Beresnevičius, J. Krivis, R. Kiršteinis, A. Klimas, J. Musteikis, P. Pupininkas, P. Saladžius, J. Stankus, J. Vėsa, J. Žuras ir B. Užemis.

• Vytautas Abraitis, ALT S-gos pirmininkas vyksta į Chicago ir dalyvaus Marijampolės Rygiškių Jono gimnazijos 100 m. sukakties minėjime. V. Abraitis yra tos gimnazijos auklėtinis.

• Chicago Lietuvos Moterų Klubas paskyrė 100 dol. Lietuvos Paviljono Chicago Tarptautinėje Prekybos Parodoje paramai (birželio 19 — liepos 7 d., McCormick Place). Tokias pat sumas atsiuntė Lietuvos Generaliniam Konsulatui: Jonas Kazanauskas, St. Balzekas, D. Kuraitis ir Dr. L. Kriaučiūnas.

• Povilas Dargis, SLA prezidentas, ALT vicepirmininkas, bus garbės svečiu Sandaros ruošiamame bankete Chicagoje.

• Lietuvos Paviljonui Chicago Tarptautinėje Prekybos Parodoje aukojo: John Pakel, Chicago Savings & Loan Association — \$200, Vl. Vijeikis, ViVi Printing \$50, B. Macianskas, Bruno Bakery — \$25, adv. J. T. Zuris — \$25, J. Padžiūnas — \$20. Lietuvos Paviljonui vieta jau išrinkta. Ji yra rytinėje pusėje, tarpe Švedijos ir Jamaicos Paviljonų.

• Dr. Milda ir Stasys Budriai, LSB Vilkiukų skyriui išleidus pašymui lietuvišką knygėlę, nupirko ir apdovanojo taje knygele visus vilkiukus ir paukštytes.

Knygą spaudai paruošė dail. Vl. Vijeikis. Kaina — 50 c. Ją galima įsigyti ir Dirvoje.

• Alfonsas Vambutas padovanojo Pasaulio Lietuvių Archyvui iš Vokietijos atsiųztus leidinius: Mūsų Kuntaplį 1945 m. (6 egz.), Eltos Biuletinį 1947 ir 1948 m. (497 egz.), Tautinio Lietuvių Komiteto Badene Biuletinį 1945 m. (8 egz.) ir Dienos žinias (Stuttgarte) 1946 m. (113 egz.). Be to, įvairius Vokietijoje gautus pažymėjimus (maisto korteles ir kt.) ir emigracijos į JAV pažymėjimus. Anksčiau tai pačiai įstaigai padovanojo savo tėvo turėtus įrankius.

• Jaunimui ir vaikams literatūrą, lietuviškas pašymui knygas ir iliustruotas pasakas bei apsakymėlius galite įsigyti ar užsisakyti Dirvoje.

"Algis Trakys ir Taksiuskas šleivys", A. Gustaitis I ir II dalis po \$2.00.

"Gintaro Takais", Narūnė — \$1.80.

"Gulbė Karaliaus Patį", liaudies pasaka — \$1.25.

"Daili Saulutė — Pašyba", Z. Kolba — \$0.50.

"Meškiukas Rudnosiukas" — Vytė Nemulėlis — \$2.00.

"Saulutė Debesėliuos", L. Žitkevičius — \$2.00.

"Velykų Pasakos", N. Butkienė — \$1.00.

"Kas Gražiau", LSB Vilkiukų sk. leidinys — \$0.50.

Inž. VYTAUTUI SIRUTAVIČIUI

mirus, nuoširdžiai užjaučiame jo žmoną SOFIJĄ, dukreles, tėvus, sesutę ir brolių

Biberachiškiai iš Clevelando

Brangiam Mokytojui

Teatro Meno Vadovui ir Režisoriui

A. + A. ROMUALDUI JUKNEVIČIUI

Lietuvoje mirus, visiems artimiesiems giliausia užuojautą reiškia ir drauge liūdi

Dalia Kubertavičiūtė-Maurukienė su šeima

Pranešame giminėms ir artimiesiems, kad 1963 m. balandžio 29 d. New Yorke mirė mūsų mylima motina, bobutė ir uošvienė

JUZEFA STAŠKEVIČIENĖ,

ilgametė buv. Kauno Aušros Gimnazijos mokytoja. Gyveno 76 Belvedere Dr., Yonkers, N. Y.

Nuliūdę dukros Janina ir Irena, sūnūs Vladas ir Vytautas, jų šeimos ir anūkai.

Birutiečių Chicagoje balandžio 20 d. suruošto literatūros ir meno vakaro programos išpildytojai su prof. Adomu Varnu, kuris birutietėms piešia Kunigaikštienės Birutės portretą. Nuotraukoje iš kairės: Augienė, Vasaitis, Šalnienė, Kaributas, Gylinė, prof. A. Varnas, Bindokienė ir Jameikienė. V. A. Račkausko nuotrauka

BIRUTIEČIŲ MENO VAKARAS CHICAGOJE

Chicago birutininėms darnaia veikdamos, metai iš metų vis stipriau tvirtinasi kultūros bare. Jos ir šiomet surengė plataus masto muzikos - literatūros vakarą.

tiliškis, jo vardas literatūros pasaulyje žinomas ir aukštai vertinamas. Jo vieną naujausių novelių "Šventadienis už miesto" skaitė aktorė Z. Kevelaitytė. P.

karo organizatorėms ir šeimninėms - birutininėms, kurios skiria tiek daug dėmesio ir vietos muzikai, literatūrai, menui. Kaip solistė J. Šalnienė, taip ir B. Jameikienė abi buvo apdovanotos gėlių puokštėmis.

Po šio muzikos literatūros vakaro, dalyviai skirstėsi pakilia nuotaika, nepagailėjo šiltų žodžių birutininėms už jų gražias pastangas ir rūpestį. Veik visi dalyviai pageidavo dažnesnių tokių kultūrinių popiečių. Dalyvavo apie 200 žmonių.

Z. Juškevičienė

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
PRENUMERATĄ

Dalis svečių birutiečių meno ir literatūros vakare Chicagoje V. A. Račkausko nuotrauka

Programai išpildyti sukvietė pagėgiausius šių sričių menininkus, gyvenančius pačioje Chicagoje ir priemiesčiuose. Vakaras įvyko balandžio 21 Jaunimo Centro rūmuose.

Pirmasis į sceną išėjo rašytojas A. Baronas paskaitęs vieną iš spaudai paruošto naujo rinkinio novelę. Šioje novelėje jis atskleidė visiems taip mielus ir brangius vaikystės atsiminimus.

D. Augienė paskaitė šešis savo eilėraščius, kuriuose sudidžia meile nusilenkė gamtos grožiui ir švelniai atsargiai palietė gyvenimo tragiką.

D. Brazytė - Bindokienė, tai jaunos kartos atstovė, o taip pat ir giedrių nuotaikų atstovė, rašo novelės ir eilėraščius. Ji yra paruošusi spaudai novelių rinkinį -- "Kelionė į meną" iš jo vieną novelę ir paskaitė. Skaitytose novelėse "Dar vienas pavaris" ji humoristiškai atskleidė šių dienų šeimos buities vieną trumputį, psichologinį epizodą.

Rašytoja Švabaitė - Gylinė, paskaitė ištrauką taip pat iš savo naujai paruošto eilėraščių rinkinio -- "Šaltiniai teka amžinybėn".

Muzikas A. Vasaitis, jauspėjęs užsirekomenduoti ne tik lietuvių, bet ir svetimačių visuo- menėj, šiame vakare meistriškai interpretavo Chopino Polonezą. Muzikas solo pasireiškė du kartus, kai jis antrą kartą į sceną įžengė, jį publika sutiko su ypatingai šiltomis katutėmis. Antru pasirodymu A. Vasaitis paskambino nuotaikingą, linksmą Chopino kūrinių -- valsą Brilliantę, parafrazę iš Rigoletto, Tenka pasidžiaugti, kad ir šiuo kartu jaunas muzikas laimėjo publikos dėmesį ir teigiamą, šiltą įvertinimą.

Rašytoja K. Bradūnas, tai kaimo buities dainius. Nuoširdus žemdirbio draugas, puikus psichologas, sugebąs meniškai atskleisti žemdirbio sielos gelmes, paliesti jo jautriausias dvasios stygas ir jų virpėjimą meistriškai įkelti į literatūros puslapius. Šį kartą K. Bradūnas, kaip tik ir paskaitė vieną iš tokių eilėraščių, iš jau premijuoto eilėraščių rinkinio -- "Devynios baladės".

Sava kūryba dalyvavo ir M. Ka-

blika kūrinių išklause įdėmiai, prėmė pasigėrėtina.

Solistė J. Šalnienė, malonių sopranu padainavo visą eilę muz. Kačanausko, Kuprevičiaus dainų. Iš Verdi operos "Rigoletto, Gildos arijas ir Schumanno svajones. Jai akompanavo muz. A. Vasaitis.

Akt. J. Kaributas, svečias iš Los Angeles, pasirodė E. Tumienės -- "In Memoriam" ir K. Binkio -- "Vėjais". Aktoriaus pasirinktos kontrastinės temos padėjo klausytojams giliau pažinti menininką ir pasidžiaugti jo žodžio menu.

Po programos birutininės visus dalyvius pakvietė prie kavos stalo. Vaisių metu buvo pagerbta Draugo dienraščio, moterų skyriaus redaktorė -- St. Semėnienė, jos redaktoriavimo dešimtmečio sukakties proga. Taip pat buvo išleistas ir vienos dailininkės paveikslas laimėjimams, kad sutelkti pinigų birutininčių užplauotam L. D. Kunigaikštienės Birutės portretui įsigyti ir jį padovanoti Čiurlionies galerijai.

Programą pasigėrėtina pravedė dail. B. Jameikienė. Ji kiekvieną menininką į sceną įvedė jo trumpa menine biografija, kiekvienam jų surado taiklų, vertingą ir malonų žodį. Nepagailėjo užtarnauto gero žodžio ir šio va-

New Yorko akademikų skaučių būrelis prieš pavasario saulutę. Apačioje iš kairės: Ramunė Vilkuitytė, Daiva Kezlenė, Virgilija Matekūnaitė, Irena Petniūnaitė, Birutė Šetikaitė, Rasa Gustaitienė ir pirm. Laima Šileikytė. Viršuje: Aldona Šileikytė, Eglė Sodaitytė, Lygija Bražėnaitė, Marytė Kavaliauskaitė, Jūratė Kleizaitė, Audronė Šileikytė.

VISI LIETUVIAI KVIEČIAM I DIDŽIŲJŲ TAUTOS ŽMONIŲ PAMINĖJIMĄ MARIJAMPOLĖS RYG. JONO GIMNAZIJOS ŠIMTMEČIO SUKAKTIES PROGA

JAUNIMO CENTRE, CHICAGOJE.

Gegužės 4 d., 7 val. 30 min. PRIĖMIMAS-VAKARIENĖ, dalyvaujant rašytojui-humoristui Ant. Gustaičiui ir smuikininkui N. Paulioniui, akomponuojant M. Motekaičiui.

Gegužės 5 d., 12 val. pamaldos, vysk. V. Brizglio atnašaujamos. Pamokslą sakys kun. J. Vaišnys, SJ. Po pamaldų bus padėtas vainikas prie žuvusiems dėl Lietuvos laisvės paminklo.

3 val. p. p. PAGERBIMAS-AKADEMIJA - KONCERTAS. Dr. M. Krauskaitės paskaita, sol. L. Šukytė, akt. E. Vilutienė, raš. Ant. Gustaitis, Chicago Lietuvos Vyrų choras, A. Kučiūno diriguojamas.

Informacijai skambinti telefonu: PR 8-3320.

Rengimo komitetas